

Holy Bible

Aionian Edition®

Luka
Ludari Luke

AionianBible.org

Prima traducere inversă din lume a Bibliei
100% gratuit pentru copiere și tipărire
de asemenea cunoscut ca și “ Biblia Purpurie ”

Holy Bible Aionian Edition ®

Luka
Ludari Luke

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 11/7/2024

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
Pioneers.org, 2019

Formatted by Speedata Publisher 4.19.32 (Pro) on 11/24/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Prefață

Ludari at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

History

Ludari at AionianBible.org/History

- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 376 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout print format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.

Cuprins

NOUL TESTAMENT

Luka 11

ANEXĂ

Ghidul Cititorului

Glosar

Hărți

Destin

Ilustrații, Doré

NOUL TESTAMENT

Isusu sa rugat: "Tato, oprostjaštāje k nu štije če fače!"

Vuastja atunča arunkat kockă š aša podjeljaštje cualjilje alu Isusuluj äntrā jej.

Luka 23:34

Luka

1 Poštovani Teofile, kaša kum šti, mulc lumje adat tot dala
jej s skrije izvješće d stvarurj karje Dimizov afukut an
vrijamja anuastră, baš kaša kum skrije an Svänta pismă.
Askris aja če nuavă azas ālja karje avizut stvarurla d
ānčipjală š karje rubja Bună vorbă. Š jo pažljivo amproučit
ašta tuatje događajrje. Jo agāndit k arfi binje tot s skriuv
p rānd, 4 aša osă fi siguran k aja če jej ta ānvācat istina.
5 Känd caru Herod avladit p Judeja, afost njeki pop karje
s kjamă Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje
s kima skupina alu Abije. Mujarja alu Zaharije afost isto
dān familija alu popilor. Ja s kima Elizabeta. **6** Amiždoj
irja pravedni la Dimizov š uvjek askultat tot aja če Domnu
azapovidit an zakonu alu Mojsije. **7** Ali na vut kupil daja če
Elizabeta afost štjarpă, a amiždoj irja mult bātrnj. **8** Udată,
Zaharija š popilje an skupina aluj služaštje an Hram. **9**
Običaju alu popilor afost s arunče kocka tuată zuva kum
akulidja činje osă utrje an Svetište alu Domnuluj an Hram
š činje osă apringă tāmāja. Una zuvă akuljes p Zaharija s
apringă tāmāja. **10** D vrijamjaja mult lumje s ruga an dvorišta
alu Hramuluj. **11** Atunča alu Zaharija sa ukazat anđelu alu
Domnuluj. Astat p partja alu dāraptej la žrtveniku d tāmāja.
12 Känd Zaharija avizut p anđelu, jel mult sa spirjat. **13** A
anđelu ja zas: "Na vja frikă, Zaharija! Dimizov auzat rugala
ata: Elizabeta, mujarja ata, osă c fakă bijat. Š osă I kjem
Ivan. **14** Osă c fije drag š t veselješ š mulcă osă s radujaskă
känd s fičja jel. **15** Kupilu alu vostru osă fije marje la intja alu
Domnuluj. Jel nusă bja nič vin nič altje bjarje ljtje. Osă fije
pljin d Sufljetu alu Sväntuluj još känd fi an burtă. **16** Jel osă
okrinjaskă p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor. **17** Isti
sufljet karje ja dat snagă alu Ilije osă fije an bijatu alu tov s
priprimaskă p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osă okrinjaskă
inimilje alu tatiilje kătri kipi š nagovorjaskă p ālja karje nu
skultă p Dimizov s primjaskă mudrost alu ālja karje askultă."
18 Zaharija azas alu anđeluj: "Kum s štiuv k s dogodjaštje
aja? Š jo š mujarja amja ištem već bātārnj." **19** P aja anđelu
ja zas: "Jo sānt Gabrijel. Amvinjat dāla prijestolje alu Dimizov.
P minje atrimjes la tinje s c aduk asta burňa vorbă. **20**
Jakă, da akuma osă rāmāj mut š nusă poc s rubještj tot
pānla zuvaja pānd s nu dogodja aja, daja če naj krizut an
vorbilje alji mjalje, karje osă ispunjaskă d vrijamje alor." **21** Ān
vrijamjaja narodu aštiptat p Zaharija š na razumit dāče atāta
sa zabuvit an Svetište. **22** Känd jel napokon aišat, na putut
nimik s lji zākă š s lja udă. Känd lumja avizut aja, š znakurje
karje lja dat ku mānilje, ashvatit k jel avut vizije an Svetište.
23 Känd azavršat zuvilje alu Zaharija s lukrjază kaša popa

ān Hram, sa tors akas. **24** Dāpă duavă trje zālje, mujarja
aluj Elizabeta arāmas grja, š činč lunj na išat dān kasă. Ja
azas: **25** "Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja
dāpă minje la intja alu lumje daja če na putut s am kupi." **26**
Känd Elizabeta irja grja šasă lunj, Dimizov atrimjes p anđelu
Gabrijel an sat Nazaret an regija Galileja, **27** la djevcă karje
zaručită dāpă om karje s kjamă Josip. Jel irja d sāmāncă alu
caru David, a djevice s kima Marija. **28** Gabrijel avinjat š azas
alu je: "Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta kuljes!" **29** P aja
Marija sa uz nemirit š na razumit če anđelu avrut s zākă ku
pozdravula. **30** Anđelu azas: "Na vja frikă, Marija. Tu ješt
aja p karje Dimizov akuljes! **31** Jakă osă fi grja š osă fač
fičor p karje osă I kjem Isusu. **32** Jel osă fije marje š osă s
kjame Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu Dimizov osă idja
autoritet s fije car kum Dimizov aobečit alu David, sāmāncă
aluj. **33** Osă vladjaskă p sāmāncă alu Jakov zauvječ š cara
aluj nikad nusă prestanjaskă." (aiōn g165) **34** Marija āntrijabă
p anđelu: "Ali kum? Jo još nam fost ku omu." **35** Anđelu
Gabrijel ja zas: "Sufljetu alu Sväntuluj osă s slabuadjie p tinje
š sāla alu Maj marje Dimizov osă t ānviljaskă. Š daja kupilu
karje I fiča osă fije svānt š osă s kjame Bijatu alu Dimizov.
36 Jakă, Elizabeta, rođakinja ata, aša bātārnă isto duče fičor.
Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja
je d šasă lunj. **37** K alu Dimizov nimika nuje nemoguće!" **38**
Marija azas alu Gabrijel: "Jakă, argata sānt alu Domnuluj. S
fije kum tu zāč!" Š Gabrijel aplifikat dāla ja. **39** Duavă trje zālje
dāpă aja, Marija majdată aplifikat an sat an djalurj alu Judeje.
40 Känd ja ažuns, auntrat an kasa alu Zaharija š apozdravit
p Elizabeta. **41** Känd Elizabeta auzat pozdravu alu Marije,
kupilu an burtă alu Elizabetaj dāturdată mult sa miškat š
Elizabeta sa napunit ku Sufljetu alu Sväntuluj. **42** Elizabeta d
radost marje āntarje astrigat: "Maj mult ješt blagoslovită d
tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu an burta ata! **43** Ku čaja
amzaslužat častula s m positjaskă mama alu Domnuluj alu
miov! **44** Jakă känd auzat pozdravu alu tov, kupilu an burtă
dāturdată mult sa miškat d radost! **45** Blagoslovită ješt daja
caj krizut k osă s ispunjaskă poruka karje ca trimjes Domnu!"
46 Atunča Marija azas: "Inima amja adrikă p Domnu, **47**
sufljetu alu miov s radujaštje la Dimizov, Spasitelju alu miov,
48 k p minje ma kuljes, p ponizna argata aluj! Audjec, pānd
akuma tuată generacija osă zākă k Dimizov ma blagoslovit,
49 daja če Dimizov karje arje tuată sāla afukut marje čudă d
minje! Svānt je lumilje aluj. **50** Iskazaštje milostu p toc ālja
an tuată vrijamja karje arje frikă d jel. **51** Ku māna capānă
afukut marje čudă š aputirit p lumja karje ponosni š umišljeni.
52 Jel aizbacat p vladari s nu vladjaskă više, a adrikat p
lumje karje je ponizni. **53** A p lumja karje irja flāmānz lja

nasitit ku binje, a p lumja karje bogatā lja trimjes dāla jel ku mānilje gualje. 55 Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj baš kum adat obečalā alu sāmānca anuastrā, alu Abraham š alu kupi aluj, k osā lji fije uvjek d milā." (aiōn g165) 56 Atunča Marija ku Elizabeta arāmas njeđe trje lunj š sa tors akas. 57 Alu Elizabeta avinjut vrijamja s fakā š ja afukut bijat. 58 Kānd tuatā familija alu je š komšiji auzāt d asta, kum Domnu afost aša d bun kātri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja. 59 Kānd kupilu anapunit opt zālje, atribut s fije obrezāt, aša k komšiji š familija avinjut s proslavljaskā aja. Avrut p kupilu s l kjamje Zaharija kum tatusov s kjamā, 60 ali Elizabeta azās: "Nu, njego mora s s kjamje Ivan!" 61 Komšiji š familija azās: "Nimilja dāla familija ata nu s kjamā Ivan!" 62 Atunča, daja če Zaharija na putut s audā, lumja ku mānilje la tribat kum jel vrja kupilu s s kjamā. 63 Zaharija akātat s ji dja ploče s skrije š askris: "S kjamā Ivan", š toc sa mirat. 64 Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizljigat lјimba š jel dāturdatā ančiput s rubjaskā š s slavljaskā p Dimizov. 65 Kānd toc karje trija upruapje d jej avizut če Dimizov afukut alu Zaharije, lja fost frikā d Dimizov. Ān tuatje saturlje ān djalurlje alu Judeje, lumja rubja d aja če sa dogodit. 66 Činje god auzāt d jej gāndja d aja š sa tribat: "Atunča če osā fije d bijatusta kānd ufi marje?", k Domnu sigurno osā fakā nješto marje pisti jel. 67 Suflijetu alu Svāntuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š jel arubit asta porukā dāla Dimizov: 68 "Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor, k avinjut s ažutā alu narodu aluj s s lji izbavljaskā! 69 Š atrimjes nauvā marje Spasitelj dān sāmānca alu argatu aluj David, 70 kum jel d mult aobečit pisti vorba alu prorokurlje karje jel atrimjes: (aiōn g165) 71 s nji spasaskā dāla dušmani alji noštri š dāla mānā alu tuatā lumja karje nji mrzaštje. 72 Jel asta afukut s pokazaskā milā alu sāmānca anuastrā aša ča ispunit savezu alu svānt karje afukut ku jej, 73 aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu anuastrā sāmānca. 74 Kašā kum aobečit, nja skos dāla dušmanj s putjem s ji služām frzdā frikā, 75 s trijim kum Dimizov azās š s fičem čije bun ān tuatje zuvilje anuaštrje. 76 A tu, bijatu alu mijov, osā t kjem proroku alu Maj marje Dimizov. Osā plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremještj drumu. 77 Osā ānvāc p narodu aluj s štije kum s s spasaskā kum s lji fije oprostit grešala alor. 78 Daja če je Dimizov pljin d milā š arje osjećaj d noj, jel trimjatje lumina dān čerj. Kašā suarilje karje sa drlikā ān diminjacā, 79 Dimizov osā adukā lumina alu ālja karje trijaštje ān nuaptje š arje frikā d muartje. Jel osā nji pokazaskā drumu karje aduče ān mir." 80 Ivan akriskut š apostanit capān ān suflijet. Trija ān lok undje nuje nimika. Kānd akriskut, jel ančiput la intja alu toc s rubjaskā alu naroduluj alu Izrael.

2 Ān vrijamaja caru alu Rimuluj, August, azapovjedit s fakā popisu d tuatā lumje karje trijaštje ān cara. 2 Āsta afost prvi popis d lumje karje sa dogodit ān vrijamje pānd Kvirinije afost upravitelju p regija Sirija. 3 Toc apljikat ān trgu undje trija sāmānca aluj s s skrije ān popis. 4 Aša š Josip, karje afost sāmānca alu caru David, apljikat dān sat Nazaret ān regije Galileje ān sat Betlehem ān regije Judeje, undje d mult sa fukut David. 5 Jel apljikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije ān popis. Marija već afost grja, 6 š pānd afost ān Betlehem, ja vinjut vrijamja s fakā. 7 Ja afukut bijat, prvi kupil, la ānvilijat š la pus ān aljbe daja če ān sat undje irja sobje d gostjamje nu irja lok d jej. 8 Ān nuaptjaja p pājenj upruapje d Betlehem, njeki pastirurj pāza vojilje alor. 9 Dāturdatā sa ukazāt andēlu alu Domnuluj š lja osvitljit slava alu Domnuluj š jej mult sa spirjat! 10 Andēlu lja zās: "Na vjec frikā! Jakā aduk vuavā Bunā vorbā karje p tuatā lumja s usričaskā! 11 Astāz sa fukut vuavā Spasitelju ān Betlehem, ān trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu! 12 Aša osā štijec k je istina aja če zāk: Osā gāsāc kupilu karje je ānvilijat ān plahtā kum zače ān aljbe." 13 Dāturdatā alu andēlu avinjut marje vuastje d andēlurje dān čerj karje aslavit p Dimizov: 14 "Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj, a p pāmānt mir alu lumje karje ja ugredit." 15 Š andēlurje apljikat dāla jel š sa tors p čerj. Pastiri arubit unu ku alc: "Ajdac ān Betlehem s vidjem ča fost če nuavā azās Domnu!" 16 Apripit ān Betlehem š ānklo angāsāt p Marija š p Josip ku kupilu če sa fukut karje azukut ān aljbe. 17 Kānd la gāsāt, alu toc arubit aja če andēlu azās d kupil. 18 Š tuatā lumja karje apus urjakje la pastirurj sa mirat d aja če lja zās. 19 A Marija nimika na mujtat d asta ča uzāt š gāndja d aja ān inima alu je. 20 Pastiri sa tors la vojilje p karje pāza š slavja š zahvalja alu Dimizov. Tot ča uzāt š avizut afost kum lja zās andēlu. 21 D opt zālje maj ānklo kānd avinjut vrijamja s obrezaskā p kupilu, ja pus lumilje Isusu karje andēlu adat majdatā njego če Marija arāmas grja. 22 Kānd avinjut vrijamja Marija s s očistjaskā kum skrije ān zakonu alu Mojsije, Josip š Marija alat p Isusu š apljikat ān Hram ān Jeruzalem. La posvitit alu Domnuluj, 23 kum skrije ān zakonu alu Domnuluj: "Tot bijatu karje prvi sa fukut pripadnjajstje alu Domnuluj." 24 Š aprinisāt šrtvā kum mama aputja jar s fije čistā, kum zakonu alu Mojsije ānvacā: "duavā grlic ili doj goluburj tānārj." 25 Trija atunča unu om ān Jeruzalem, s kjamā Šimun, karje irja pravedan š askulta zakonu alu Dimizov. Suflijetu alu Svāntuluj irja p jel š ašiptat p Dimizov s izbavljaskā p Izraelcurlje kum aobečit. 26 Suflijetu alu Svāntuluj ja zās k nusā muarje pānā god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s izbavljaskā p narodu aluj. 27 P zuvā kānd Josip š Marija adus kupilu Isusu s fakā obredu

kum je skris čen zakonu alu Mojsije, Sufljetu alu Sväntuluj adus p Šimun s pljače čen Hram. 28 Šimun alat p Isusu čen mäň š aslavit p Dimizov ku vorbiljašta: 29 "Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor čen mir. 30 Akuma vojki alji mjej avizut spasjala, 31 p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu. 32 Jel je lumina s otkrijakšča istina ata alu tot narodu, āla karje aduče slava alu Izrael, narodu alu tov." 33 Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d Isusu. 34 Šimun lja blagoslovit š azás alu Marije, mama alu Isusuluj: "Jakă, Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc Izraelcurj osä kadä š mulc osä adrikä. Dimizov la trimjes kaša znaku s pokazaská drumu d spasjal, karje mulc inš osä I odbacaská, 35 š aša osä aratä rovu čen inima alor. A känd I odbacašte, maču osä probijaská inima ata." 36 Afost čen Hram š proročič Ana, fata alu Fanuel dän sämäncia alu Ašer. Ja irja mult bättrnä. Afost šäptje aj čen brak 37 š atunča atrijit kaša udovica pánla optzäc š patru aj. Na išät dän Hram, njego čen post š čen molitvä aslužat alu Dimizovuluj zuva š nuaptja. 38 Baš känd Šimunu azavršat, avinjut Ana š ančiput s slavjaská p Dimizov š s rubjaská d Isusu alu toc karje aštiptat p Dimizov s izbavjaská p Jeruzalem däla dušmanji alor. 39 Känd Josip š Marija afukut kum zakonu alu Domnuluj azapovjedit, sa tors akas čen Nazaret čen regije Galileje. 40 Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capän š maj mult mudar š Dimizov nastavja s I blagoslovjaská. 41 Roditelji alu Isusuluj tot anu pljika čen Jeruzalem känd irja prazniku Pasha. 42 Känd Isusu avut duaväsprjače d aj, jej apljikat kaša uvjek s slavjaská prazniku. 43 Däpä praznik, roditelji alu Isusuluj ančiput akas, a fálkovu Isusu arámas čen Jeruzalem, ali roditelji aluj na štijut aja. 44 Agändit k Isusu je čen grupa alor. Jej aumblat una zuvá a atunča ančiput s I katje čenrä familije š čenrä ortać alor, 45 ali nu la gäsät š aša sa tors čen Jeruzalem š čanklo s I katje. 46 Däpä trje zälje la gäsät čen Hram čenrä učiteljurj kum punje urjajke s lji čenräjabä. 47 Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kät štije š kum binje odgovorjašte p pitanje. 48 Känd jej angäšät p Isusu na štijut če s gändjaská. Azás mumusa: "Bijatu alu miov, däče afukut tu asta nuavä? Jakă, tatutov š jo mult nja sikirit š noj pistot t kätam!" 49 Isusu azás alor: "Däče mas kätat? Dali voj nu štijic k jo mora s fiuv čen kasa alu Tatimjov?" 50 Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zäkä. 51 Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov čen sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit. 52 Isusu kriščja š postanja još maj mult mudar š Dimizov I blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja I poštuja maj mult š maj mult.

3 Afost činčsprjače d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije ančiput s vladjaská. Poncije Pilat afost upravitelju čen regije Judeje. Herod avladit čen regije Galileje, a fratusov Filip avladit čen regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit čen regije Abilene. 2 Š Ana š Kaifa afost marj popurj čen Jeruzalem. Čen vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, čen pustinje. 3 Jel apljikat čen tuatje lokurj pänglă apä Jordan s rubjaská alu lumjej k trjebe s s bätjazä s pokazaská kum sa okrinit däla grešalä š Dimizov lja oprostit grešala. 4 Kum askris proroku Izaija, Ivan afost "glasu karje strigä čen pustinje: 'Pripremic drumu d Domnu š očistic d jel stazilje!' 5 Ispunic tuatä dolina š poravnic tot djalu š brjeđu! Ispravic drumu karje strämb š poravnic aja čije nuje ravno! 6 Tuatä lumja osä vjadje spasjala alu Dimizovuluj!" 7 Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bätjazä: "Voj, šarpilor! Činje va zäš k aša d ljaznje putjec s fuđic däla kaznä karje Dimizov trimjatje? 8 Fićec binje karje aratä k vas okrinit däla grešala avuasträ. Š vu čenšäläc akä gändic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sämärcia alu Abraham. Ali jo vu zäk, Dimizov puatje d bulovanjijšta s stvurjaská kupi alu Abraham! 9 Dimizov uskoro osä luvjaská ku sukurja čen tot ljemu karje nu dä bun plod. Tot ljemu karje nu dä bun plod osä fije tijat š arunkat čen fok." 10 Antribat mulc lumje p Ivan: "Atunča če trjebe s fićem?" 11 Ivan lja zäš: "Činje arje duavä kämäšj, trjebe s dja alu ālia karje narje ničuna. A činje arje mäñkarje, trjebe s podiljaská ku ālia karje narje." 12 Avinjut s s bätjazä čak š carinikurje š la tribat: "Učiteljurje, če trjebe s fićem?" 13 Ivan lja zäš: "Nu läc maj marje porezu njego če je lumja datorj." 14 Š la tribat vuastja: "A če trjebe noj s fićem?" Ivan lja zäš: "Nu läc banji däla nimilja ku sälja š p nimilja nu punjec minčunj s dobidic banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuasträ." 15 Kum lumja očekuja k Kristu čendatä vinje, toc čen inimä s čenriba dal je Ivan Kristu. 16 Daja Ivan alu toc azás: "Jo p voj bätjez ku apa, ali vinje njeko maj marje d minje, atata d marje k jo nu sánt dostojan čak s ji fiuv argat. Jel p voj osä bätjazä ku Sufljetu alu Sväntuluj š ku foku. 17 Jel osä fije kaša omu karje odvojašte gruvu däla jarbä. Gruvu osä sprimjaská čen ostavä, a jarba osä apringä ku foku karje nikad nu prestanjašte s argä." 18 Ivan rubja alu lumjej Bunä vorbä d Dimizov ku multje altje opomene. 19 Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladaru dän regije Galileje, daja če sa čensurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratisov, š d multje altje rovj ča fukut Herod. 20 Ali känd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan čen kisuarje. 21 Majdatä njego če p Ivan la pus čen kisuarje, känd Ivan bätizat p toc karje avinjut la jel, jel bätizat š p Isusu. Atunča känd

Isusu sa rugat, čerju sa diškis, 22 Š Sufljetu alu Sväntuluj sa slubuzăt p jel ān oblik kaša golubu. Dän čerj sa uzät glas: "Tu ješt Bijatu alu mijov p karje jo vrjauv! Tu ješt radostu alu mijov!" 23 Känd Isusu ančiput s rubjaskă d Dimizov la intja alu toc, avut njede trjezăc d aj. P Isusu I kuništa k je bijatu alu Josip. Josip afost bijatu alu Eli, 24 Eli afost bijatu alu Matat, Matat afost bijatu alu Levi, Levi afost bijatu alu Malki, Malki afost bijatu alu Janaj, Janaj afost bijatu alu Josip, 25 Josip afost bijatu alu Matatijs, Matatijs afost bijatu alu Amos, Amos afost bijatu alu Naum, Naum afost bijatu alu Hesli, Hesli afost bijatu alu Nagaj, 26 Nagaj afost bijatu alu Mahat, Mahat afost bijatu alu Matatijs, Matatijs afost bijatu alu Šimij, Šimij afost bijatu alu Joseh, Joseh afost bijatu alu Joda, 27 Joda afost bijatu alu Johanan, Johanan afost bijatu alu Resa, Resa afost bijatu alu Zerubabel, Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel, Šealtiel afost bijatu alu Neri, 28 Neri afost bijatu alu Malki, Malki afost bijatu alu Adi, Adi afost bijatu alu Kosam, Kosam afost bijatu alu Elmadam, Elmadam afost bijatu alu Er, 29 Er afost bijatu alu Jošua, Jošua afost bijatu alu Eliezer, Eliezer afost bijatu alu Jorim, Jorim afost bijatu alu Matat, Matat afost bijatu alu Levi, 30 Levi afost bijatu alu Šimun, Šimun afost bijatu alu Juda, Juda afost bijatu alu Josip, Josip afost bijatu alu Jonam, Jonam afost bijatu alu Elijakim, 31 Elijakim afost bijatu alu Meleja, Meleja afost bijatu alu Mena, Mena afost bijatu alu Matata, Matata afost bijatu alu Natan, Natan afost bijatu alu David, 32 David afost bijatu alu Jišaj, Jišaj afost bijatu alu Obed, Obed afost bijatu alu Boaz, Boaz afost bijatu alu Sala, Sala afost bijatu alu Nahšon, 33 Nahšon afost bijatu alu Aminadab, Aminadab afost bijatu alu Admin, Admin afost bijatu alu Arni, Arni afost bijatu alu Hesron, Hesron afost bijatu alu Peres, Peres afost bijatu alu Juda, 34 Juda afost bijatu alu Jakov, Jakov afost bijatu alu Izak, Izak afost bijatu alu Abraham, Abraham afost bijatu alu Terah, Terah afost bijatu alu Nahor, 35 Nahor afost bijatu alu Serug, Serug afost bijatu alu Reu, Reu afost bijatu alu Peleg, Peleg afost bijatu alu Eber, Eber afost bijatu alu Sala, 36 Sala afost bijatu alu Kenan, Kenan afost bijatu alu Arpakšad, Arpakšad afost bijatu alu Šem, Šem afost bijatu alu Noa, Noa afost bijatu alu Lamek, 37 Lamek afost bijatu alu Metušalah, Metušalah afost bijatu alu Henok, Henok afost bijatu alu Jered, Jered afost bijatu alu Mahalalel, Mahalalel afost bijatu alu Kenan, 38 Kenan afost bijatu alu Enoš, Enoš afost bijatu alu Šet, Šet afost bijatu alu Adam, Adam afost bijatu alu Dimizov.

4 Isusu, pljin ku Sufljetu alu Sväntuluj, aplijkat däla apa Jordan Š Sufljetu la dus ān lok undje nuje nimika 2 Š d

patružăc d zälje š la iskušät nikuratu. D zäljiljalja na mänkat nimik, š känd atrikut patružăc d zälje, afost flämänd. 3 A nikuratu ja zäs: "Akä ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s postanjaskă mälaj." 4 Isusu ja odgovorit: "Skris je ān Sväntä pismä: 'Nu trijašte omu samo d mälaj.'" 5 Š nikuratu la dus p Isusu p marje djal š ja pokazät däturnatä tuatä cara alu pämäntuluj 6 Š nikuratu zäče: "Cije osä zdauv asta tuatä vlast š slava aluj. Mije je dat š jo dav alu činje vrjauv. 7 Akä t poklonještj la minje, tot je alu tov." 8 Isusu ja odgovorit: "Skris je ān Sväntä pismä: 'Klanjašte la Domnu, Dimizov alu tov, š aluj jedino služaštej!' 9 Nikuratu la dus ān trg Jeruzalem š la pus p špic p Hram š zäče aluj: "Akä ješt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje da iča ān zos! 10 Daja če skris je ān Sväntä pismä: 'Jel osä zapovidjaskă alu andeli aluj d tinje s t pázaskă', 11 š: 'p mänj s t adukä undje ku pičoru s nu t tu luvješt d buluvan.'" 12 Isusu ja zäs: "Skris je ān Sväntä pismä: 'Nu iskuša p Domnu, Dimizov alu tov!'" 13 Känd iscrpit tuatä kušnja, nikuratu sa udaljít däla jel pänla nuvav̄ prilikā s l iskušaskă. 14 Isusu, pljin d snagă alu Sufljetuluj, sa tors ān regija Galileja š vorba d jel sa proširit ān tuatje lokurj ān Galileja. 15 Isusu ānväča ān lokurj undje židovi s strända š s ruga (karje s kjamä sinagoga) š toc I hvalja. 16 Š atunča Isusu avinjut ān Nazaret, ān sat undje akriskut. Š kaša uvjek sāmbätä untrā ān sinagogă š sa drikä s čitjaskă d Svänta pismä pänglä toc. 17 Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Izailja. Jel adiškis knjiga š angäsät lok undje stä skris: 18 Sufljetu alu Domnuluj je p minje. Madat snagă š autoritet s rubjesk Bună vorbă alu sâračilor. Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic s puatje s pljače slobodni, s tork vidu alu vorbilor, s oslobođjesk p lumja däla älia karje lji mučašte, 19 š s rubjesk k ästa an ān karje Domnu aratä aluj binilje. 20 Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomoćnikulj š sadje s rubjaskă. Tuatä lumja ān sinagogă sujäta ān jel š jedva štipta s zäkä nješto. 21 Š ančiput ku aštja vorbje s lji zäk: "Astäz sa ispunit aštja vorbje d Svänta pismä karje akuma amčitit." 22 Š känd Isusu azavršät ku vorba, toc karje irja ān sinagogă rubja d jel š s mira d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: "Dali nuje ästa bijatu alu Josip?" 23 A Isusu lji zäče: "Sigurno osä mi zäcēc asta poslovică: 'Doktorulje, likujašte sängur p tinje!' Š: 'Fäj Š aiča ān trg undje akriskut aja čam auzät če sa dogodit ān trg Kafarnaum.'" 24 Š nastavit: "Asta poslovică je istinita: 'Nilimila nu prihvatašte p proroku ān lok undje jel akriskut'. 25 Kum Š štijec afost multje udovic ān Izrael känd proroku Ilja afost viuv. Atunča p trje aj Š šasä lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p tot pämäntu. 26 Ali Dimizov na trimjes p Ilja alu ničuna udovic ān Izrael. Njego

je la trimjes s ažutje alu udovicaj karje na fost Židovkă ān trg Sarfata majuprapje d trg Sidon. 27 Š isto aša kānd afost proroku Elizej viuv, ān Izrael afost multje lumje karje avja gubă, zarazna buală p pjalje. Ali ničunu dāla jej nu sa likujit osim Naaman d Sirija." 28 Kānd auzat, toc ān sinagogă sa nikāžat. 29 Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d lītică p karje sagradit alor trgu s I runče ān zos. 30 Ali jel atrikut ānträ jej š apljikat p drumu aluj. 31 Isusu sa slabazat zos ān Kafarnaum, karje je još unu trg ān regija Galileja, undje ānvacă sāmbătă ān sinagogă. 32 Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku vāncală aluj daja če rubja kašă āla karje arje vlast. 33 Afost ān sinagoga omu ku suflijetu alu rov. Je astrygat ān tot glasu: 34 "Hej, če aj tu ku noj, Isusulje dān Nazaret? Avinjinjti s uništejš p noj p suflijeti alji rovji? Štiuv jo činje ješt tu: tu ješt Svāntu karje Dimizov atrimjes!" 35 Isusu ja zapovjedit: "Tač š ješt dān jel!" P aja suflijetu alu rov p omu la dubărăt pānglă toc š aišat d jel š nu ja naudit nimika. 36 Lumja afost zadivic š ančiput s rubjaskă unji ku alc: "D karje aštja vorbje! Ku autoritetu š ku snaga zapovjedaštje alu suflijeti alji rovji, š jej jaša!" 37 Š toc ān regijaja auzat če Isusu afukut. 38 Isusu aišat d sinagogă š apljikat ān kasă alu Šimun. A suakra alu Šimunulju amučito marje fok š jej la rugat s ja žutje. 39 Isusu astat pānglă ja, zapovjedit alu fokulju s u lasje š foku alāsato. Š odma sa skulat š lja dus s mālānčje. 40 Kānd akāzut nuaptja, toc karje arje bolesnikur lja dus la Isusu. A Isusu p tot āla apus mānilje s lji likujaštje d tuatje bualje. 41 Isusu putirja suflijeti alji rovji dān multje lumje, š suflijeti alji rovji striga kānd iša: "Tu ješt Bijatu alu Dimizovuluj!" Atunča jel alor zapovjedit s nu rubjaskă daja če jej aštijut k jej Kristu p āla karje Dimizov atrimjes. 42 Kānd asvanit zuva, Isusu aišat d trgula š apljikat ān pustinje. Š multă lumje I katā. Kānd la gāsāt, jej I ruagă s rāmaje ku jej. 43 A jel lji zāče: "Trjebej s mādruk š ān alturj trgrurj s rubjesk Bună vorbă d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes." 44 Š Isusu rubja Bună vorbă ān sinagogje ān pāmānt alu Židovilor.

5 Una zuvă, kānd Isusu astat pānglă apă Galileja, multă lumje s strānda pānglă jel s audje vorba alu Dimizov. 2 Majdatāt d asta, njeki ribarji več aišat dān čamacurj š ančiput s čistjaskă mrežilje. A Isusu avizut alor doj čamacurj p obală 3 š auntrat ān unu čamac, karje irja alu Šimun. Š Isusu la rugat s puatje ucārā s I pindje dāla obală. Atunča šadje, š ānvaca p narodu d čamac. 4 Kānd aprestanit s rubjaskă, zāče alu Šimun: "Pindje čamacu maj dāpartje undje maj adānkă apa, š arunkāc mrežilje d pukat." 5 Šimunu zāče alu Isusulju: "Gospodarulje, tuatā nuaptja njam potrudit š nimika

nam pukat. Ali kum tu aša zāč, osă arunk mreža." 6 Kānd Šimun š ortači aluj afukut aja, jej apukat mult pjaštje, atāta d mrežilje ančiput s rupă. 7 Ribarij afukut ku māna alu ortači alor ān altu čamac s vije s ažută. Jej avinjinjti š atāta napunit p amiždoj čamacurj d pjaštje k jej ančiput s potunjaskă. 8 Kānd Šimun Petar aja avizut, akāzut la intja alu Isusulju š zāče: "Fuđ dāla minje, Domnulje, daja če nu sānt om bun!" 9 Š jel š toc karje afost ku jel ān čamac sa mirat kāt mult pjaštje apukat. 10 Š isto aša sa mirat Jakov Š Ivan, fičorji alu Zebedej, ortači alu Šimun. Isusu atunča zāče alu Šimun: "Navja frikă. Dakuma osă puč p lumja." 11 Kānd jej askos čamacurj p obală, jej alāsat tot š apljikat dāpă Isusu. 12 Una zuvă Isusu avinjinjti ān unu trg undje afost unu om pljin d bualje p pjalje. Kānd jel avizut p Isusu, akāzut la intja alu Isusulju ku fālči kātri pāmānt š sa rugat d jel: "Domnulje, akā vriaj, poc s m likuješt." 13 Isusu tindje māna, la dotaknit š zāče: "Vrjav. Fi likujit!" Š guba odma sa povlačit. 14 Isusu ja naredit: "Nu zāča alu nimilia, nu još, njego fuđ odma š pokazaštite alu popāj kum aputja s t pregledjaskă. Prinisaštje žrtvă d čistjala ata, kum Mojsije azapovidit kum aputja toc s vjadă k ješt likujit." 15 Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinja s I audje š s likujaskă d buala alor. 16 A maj mult vorj jel s povlača ān pustinje š s ruagă. 17 Kānd una zuvă Isusu ānvaca p narodu, ānklo šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinjinjti dān tot satu ān regija Galileja š regija Judeja š d trg Jeruzalem. A sāla alu Domnulju irja ku Isusu s likujaskă p lumja. 18 Avinjinjti njeka lumje karje aduče p nosilje p om karje nu puatje s umblje, pa pokuša s I adukă š s položaskă pāglu Isusu. 19 Pāntruv narod jej na putut s I adukă ān kasă undje Isusu ānvaca. La dus p stipinic p krov š afukut rupă š p nosilă, la slabuzat ān mižlok d sobă pravo la intja alu Isusulju. 20 D aja Isusu ashvatit k krjadje ān jel, azās: "Ortakulje, sa oprostit grešala ata." 21 P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agādit: "Činje āsta karje gāndjaštje k rubjaštje kašă Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprostjaskă grešala?" 22 Ali Isusu aštijut če gāndjaštje š lji zāče: "Dāče aša gāndic? 23 Dali nuje majušurje s zākă: 'Sa oprostit grešala ata', njego s zākă: 'Skual š umblă?' 24 Ali, s štijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pāmānt s oprostjeks grešala." Atunča zāče alu omuluj karje nu puatje s umblje: "Cije zāk: 'Skual, ja nosilă š fuđ akasă!'" 25 Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut š apljikat akas, slavja p Dimizov p drum. 26 Š toc afost skroz zadivic š ančiput s slavjaskă p Dimizov. Afost pljin d frikă š rubja: "Astāz noj amvizut nješto če nuje d križut!" 27 Isusu dāpă aja aišat š avizut p cariniku Levi kum šadje la carină, š ja zās: "Vină dāpă minje." 28 Š Levi sa

skulat, alăsat tot, š aplikat dăpă jel. 29 Atunča Levi apriredit d Isusu marje veselije ān kasa aluj. A ku jej amănkăt mulc lumje š āntră rej irja mulc carinikurj. 30 Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenikurlje alu Isusuluj ku vorbilje: "Dăče mănkăc š bjec ku carinikurlje š ku lumja karje grešaštje?" 31 A Isusu lja zăs: "Alu lumjej zdravănu nu trjebe doktorjamja, već alu lumjej karje bulnavă trjebe doktorjamja. 32 Nam vinjut s kjem p lumja karje găndjaštje k je pravedna, njego amvinjut s kjem p lumja karje grešaštje s s okrinjaskă la Dimizov." 33 Njeka lumje ja zăs: "Učenikurlje alu Ivan maj mult vorj postjaštje š s ruagă, aša š učenikurlje alu farizeji, ali alji tjej stalno măňankă š bja." 34 Lja antribat Isusu: "Dali kutizāc svatovi alu mladoženjej s natiric s postjaskă pănd mladoženja ku jej? 35 Ali osă vinje vrijamja kănd osă lji ja p mladoženja š atunča s postjaskă." 36 Atunča Isusu nastavit aša če lja spus asta vorbă: "Numilja nu rupje pjatička dăla cuaľa nuavă s puatā s krpjaskă p cuaľa bătrnă. Akă aja fače, osă rupă cuaľa nuavă, a pjatička dăla nuavă cuaľa nu pristajaštje alu cuaľa bătrnă. 37 Š numilja nu tuarnă vinu alu nov ān bătrnă tăşnj d pjalje. Akă aja fače, vinu alu nov osă rupă tăşnjilje š osă varsă, a tăşnjilje osă propanjaskă. 38 Njego, vinu alu nov trjebe s s tuarnje ān nuavje tăşnj. 39 Š numilja činje bja bătărn vin nu vrja vinu dăla nov daja če zăče: 'Bătărn je maj bun.'"

6 Una sâmbătă Isusu triča pisti pijană d gruv. Učenikurlje aluj rupja gruv, š la trljit ku mănilje š la mănkăt. 2 A njeki farizeji azás: "Dăče prekršăc zakonu alu Mojsije ku aja če rupjec gruvu ān sâmbătă?" 3 Isusu lja odgovorit: "Dali voj nas čitit ān Svântă pismă ča fukut David, argatu alu Dimizov, kănd aflămăzăt jel š ālja karje afost ku jel? 4 Dali na aunrat ān šator undje Dimizov s poştuaštje, jel amănkăt dă mălajau karje posvitit š adat alu ālja karje afost ku jel? Dali nu zăče zakonu alu nostru k mălajusta nu kutjază s mălänče nimilja činje nuje popă?" 5 Atunča Isusu lja zăs asta: "Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sâmbătă!" 6 Alta sâmbătă Isusu aunrat ān sinagogă s ānvacă. Afost ānklo om karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă. 7 Učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avrut s l optužăskă p Isusu k aprekŕšăt unu zakon alor. Daja pomatrja p Isusu s vjadă dal vrja ān sâmbătă s likujaskă. 8 A Isusu aştijut găndjala alor pa zăče alu om karje arje măňă karje nu puatje s koristjaskă: "Skual š stăj aiča la intja alu toc!" Jel sa skulat š astat ānklo. 9 Atunča Isusu zăče: "S vu āntrjeb: Dopustaštje zakonu alu Mojsije s s fakă ān sâmbătă binje, ili rov? S spasaskă životu, ili s l uništjaskă?" 10 Sa ujitat p toc ān sinagogă š atunča zăče

alu omuluj: "Ātidje măna!" Jel afukut aša š măna sa likujit. 11 Atunča farizeji š učitelji d zakon alu Mojsije sa nikăzăt, š ančiput s dogovorjaskă če s fakă pănrtruv Isusu. 12 Ān zuviljalja Isusu aplikat p djal s ruadje š provodit nuaptja ku ruguala la Dimizov. 13 Kănd avinjut alta zuva, akimat la jel p učenikurlje š āntră rej akuljes duavăsprăče d lumje, karje lja odredit d apostolurj. 14 Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar, Andrija, fratilje alu Petar, Jakov, Ivan, Filip, Bartolomej, 15 Matej, Toma, Jakov, kupilu alu Alfej, Šimun karje avut nadimaku Domoljub, 16 Juda, kupilu alu Jakov, š Juda Iškariot, karje maj ānklo izdajit p Isusu. 17 Isusu sa dat ān zos dăpă djal ku apostoli š astat p ravnică. Ānklo aştiptat mulc alturj učenikurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pămăntu alu Židovilor, š d regija pănglă apă undje irja trgurj Tir š Sidon p sjever. 18 Avinjut toc s puje urjake la Isusu š s lji likujaskă tuată buala. S likuja š ālja karje lja mučit sufljeti alji rovj. 19 Tuată lumje la akătat s l dotaknjkă daja činje l dotaknja snaga ajiša dăn jel š lji likuja. 20 Atunča Isusu sa ujitat p učenikurj š zăče: "Nurukoši iştjec voj karje iştjec sărač k voj iştjec uključic ān cara alu Dimizov! 21 Nurukoši iştjec voj karje iştjec flămănz k voj osă fic narinic! Nurukoši iştjec voj karje akuma plăndec k voj osă vu radujic! 22 Nurukoši iştjec voj kănd lumja vu mrzaštje š kănd p voj isključaštje š vu vridjaštje š vu zăče k iştjec rovj daja če iştjec učenikurlje alji mijej, alu Bijatu alu Omuluj! 23 Raduicăvă voj ān zuvaja š sârīc d radost k istina je nagrada avuastră marje je p čerj, k jej karje vu maltețirjaštje sâmânca je alu ālja karje d mult maltețirja p prorokurile!" 24 "Ali grjiev vuavă, lumja karje bugată, k već asprimit utjšala avuastră! 25 Grjiev vuavă karje iştjec narinic, k osă fic flămănz! Grjiev vuavă karje akuma vu radujic, k osă tugujic š s plăndec! 26 Grjiev vuavă kănd p voj tuată lumja uhvaljaštje, k jej karje uhvalja p voj sâmânca je alu ālja karje uhvalja d mult d prorokurile alji mičinoš." 27 "A jo vu zăk, vuavă karje punjec urjake: Vrjec p dušmanji alji voştri. Binje fićec alu lumjej karje vu mrzaštje. 28 Kătăc dăla Dimizov s fakă binje alu ālja karje vu blastămă. Rugăcăvă d ālja karje p voj maltețirjaštje. 29 Alu āla karje t luvjaštje p una falkă tindje š altă, š alu āla karje c ja ancuku dopustjaštje s c ja š kămaša. 30 Ali dăj alu tot āla karje dăla tinje kată, a dăla āla karje dăla tinje fură nu kăta s āntuarkă. 31 Fićec alu lumjej isto če vrjec jej vuavă s fakă. 32 Akă vrjec samo p ālja karje p voj vrja, nu zaslužăc nagradă. Š lumja karje rovj vrja p ālja karje vrja p jej. 33 Isto aša akă fićec binje samo alu ālja karje fače vuavă binje, nu zaslužăc nagradă. Š lumja karje rovj fače isto aja. 34 Akă pozajmic samo alu ālja karje puatje s vu āntuarkă āndrăt, nu zaslužăc nagradă. Š lumja karje rovj pozajmjaštje alu lumjej karje

rovj s s āntuarkā āndrāt. 35 Njego, vrjec isto p dušmani alji voštři. Fičec binje alor š pozajmic alu ālja karje nu puatje s vu āntuarkā āndrāt. Aká aja fičec, osā primic marje nagradā š osā fic kašā Maj marje Dimizov karje bun kātri lumje karje nu zahvaljašte š karje je rovj. 36 Fic bunj kātri tuatā lumje kum Tata alu vostru än čerj jašte bun kātri tuatā lumje." 37 "Nu sudic š nusā fic sudic. Nu optužāc š nusā fic optužāc. Oprostic š osā vu fije oprostit. 38 Dāc š Dimizov osā vu dja. Jel osā vu tuarnā marje količinā än pualč, ka omu bun karje punjašte găvanu aluj d gruv aša če nabijašte š potresašte gruvu pānd god nu s napunjašte, š nastavjašte s dodajskā još maj mult pānd gruvu nu s prelijajašte. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osā mirjaskā š vuavā." 39 Isusu azás alor š još una vorbā: "Dali puatje vorbu s adukā p vorbu? Nu puatje, k amiždoj osā kadā än rupā. 40 Učeniku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot učeniku p karje učitelju la änvačat tot če štije, osā fije kašā učitelju aluj. 41 Dāče tujc la aškja än vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu än vojk alu tov? 42 Dāče zāč alu altuluj: 'Omulje, s c skot aškja dān vojku alu tov', a sāngur än vojk nu vjez ljemnu? Ku duavā licej! Skuatje majdatā ljemnu dān vojku alu tov pa atunča osā vjez kum s skoc aškja dān vojku alu altuluj." 43 "Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskā plodu karje nuje bun, nič ljemnu karje nuje bun nu puatje s rudjaskā plodu alu bun. 44 Tot ljemnu s kunašte p plod. Dān mārčinj nu sa dunā smokva nit strugurlje. 45 Isto aša bun omu rubjašte bunje vorbje k je inima aluj bunā, a omu rov rubjašte ruavje vorbje k je inima aluj ruavā. Aja če omu rubjašte aratā d karje jel inima arje." 46 "Če mikimāc, 'Domnu, Domnu!', a nu fičec aja če zāč? 47 Āla karje vinje la minje š auzāt vorbilje alji mijalje š fače aja če zāč 48 je kašā omu karje fače kasa š surpa adānkā rupā š postavat temelju p buluvan. A kānd avinja poplava, š kānd apa navalit p kasā, nu puatje s miškā daja če binje fakutā. 49 Ali āla karje auzāt vorbilje alji mijalje š nu fače aja če zāč je kašā omu karje fače kasa p pāmānt frzdā temelj. Kānd apa navalit p kasā majdatā sa duburāt š irja skroz uništitā."

7 Dāpā aja če tot azás alu naroduluj, Isusu apljikat šnān trg Kafarnaum. 2 Ānklo afost njeki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milā. Āla argat afost bulnav p muartje. 3 Kānd kapetanu auzāt d Isusu, atrimjes la jel vode alu lumjaja karje irja Židovurj än trgula s lruadje s vije š s likujaskā p argatu aluj. 4 Kānd jej avinjat la Isusu, mult la rugat: "Zaslužat s ji fač aja 5 daja če vrja p narodu alu nostru, frzdā jel noj nam putja s sagradim sinagoga anuastrā." 6 Isusu apljikat ku jej. Š kānd avinjat la upruapje la kasā, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Jej azás: "Kapetanu

azás asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu sānt vrjedan s uncār än kasa amja. 7 Nu sānt vrjedan s viuv pānla tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s likujaskā argatu alu miov. 8 Asta štiuv k š jo mora s askult p kapetanu alu miov. Am š jo vuastje dusu minje. Š zāk alu unu: 'Fuđ!' š jel pljakā. Š alu altuluj zāk: 'Vinā aiča!' š jel vinje. Š alu argatu alu miov zāk: 'Faj aja!' š jel fače." 9 Kānd auzāt aja, sa mirat Isusu š sa okrinit la mulc lumje karje apljikat dāpā jel š zāče: "Istina je, än Izrael na gāsāt p unu Židov karje krajde kašā āsta karje nuje Židov karje aša krajde." 10 Kānd sa tors akas ālja p karje kapetanu atrimjes, angāsāt p argatu likujit. 11 Dāpā aja Isusu apljikat än trg karje s kima Nain. La sljedit učenikurlje aluj š mulc lumje. 12 Kānd avinjat la upruapje la uša alu trguluj, baš atunča njeka lumje aduče p mort fālkov dān trg pānla gruapā s lāngruapā. Fālkovu karje amurit afost jedinac la mamā, karje afost udovicā, š mulc lumje dān trg irja ku ja. 13 Kānd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja zās alu je: "Nu plāndā!" 14 Avinjat š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la dučja astat. Isusu azás: "Fālkovulje, c zāk, skual!" 15 Š fālkovu sa drikat š arubit, a Isusu azás alu mumusāj: "Jakāc kupilu alu tov". 16 Toc sa mirat la sāla alu Dimizovuluj. L slavja š zāče: "Marje proroku trijašte äntrā noj! Dimizov avinjat s ažutā alu narodu aluj!" 17 Š toc äntrā Židovj š än altje lokurj auzāt aja če Isusu afukut. 18 Učenikurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če Isusu afukut. Ivan akimat p doj učenikurj aluj 19 Š lja trimjes la Domnu Isusu s lāntrjabje: "Ješt tu āla karje Dimizov aobečit k osā vije ili dal trjebe s štiptām p altu s vije?" 20 Kānd jej avinjat la Isusu, azás lumjaja: "Ivan karje bātjazā atrimjes p noj la tinje s tāntribām: 'Ješt tu āla karje Dimizov aobečit k osā vije ili dal trjebe s štiptām p altu s vije?'" 21 Pānd jej afost ānklo, Isusu alikujit p mulc d bualč, d patjalā š d sufljeti alji rovj. Š alikujit p multā lumje karje vorbj s puatje s vjadā. 22 Atunča aodgovorit alor: "Fuđic š javic alu Ivan ča vizut š auzāt: vorbi vjadje, lumja karje nu puatje s umblā akuma umblā, lumja karje avut bualč p pjajle, akuma je likujic, surdi audje, morča s skualā, š alu sāračilor s rubjašte Bunā vorbā d Dimizov. 23 Blagoslovit āla karje nu kadje än vjerā dān minje." 24 Kānd apljikat učenikurlje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskā alu multā lumje d Ivan. Jel azás: "Aspljikat än lok undje nuje nimika. D karje om aspljikat ānklo s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p njeko karje kašā trstika karje vāntu uljigāna? Nu! Nas pljikat aja s vidjec. 25 Ili aspljikat s vidjec p omu karje māndru ānbrākat? Nu! K lumja karje aduče māndre cualje š trijašte än bugacije s nalazašte än palače alu caruluj. 26 Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok. 27 Ivan je āla d karje je skris än Svāntā pismā:

'Jakă, trimjet p omu karje duče vorba amja s pljače la intja ata s pripromjaskă drum d tinje.' 28 Punjec binje urjajke: d tuată lumje karje ikad atrijit nimilja nuje maj marje d Ivan. A ipak, ān cara alu Dimizov, āla karje je maj mik je maj marje d jel." 29 Tuată lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurje, već askultat poruka alu Ivan š p jej jel lja bātizat. Atunča, kānd jej auzăt će Isusu azăs, sa složăt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskă. 30 Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije aodbit planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s lji bātiază Ivan. 31 Isusu azăs: "A ku činje s lji usporidjesk p lumja ān asta vrijamje? P činje samānă?" 32 Jej te kašă kupi karje šadje la tržnică š unu p alt s strigă: 'Noj amkāntat vuavă vjasăl kāntič š voj na žukat! Noj amkāntat vuavă tužne kāntič a voj na plăns!' 33 K, avinjut Ivan karje bātiază na mānkat mălaj nič vin na but, a zăčec: 'Ān jel je sufletu alu rov!' 34 Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjut karje amānkat š ambut, a zăčec: 'Jakă, omu karje vrja mult s mălānče š s bja mult vin, ortaku alu carinikulju š ku grešnikurje!' 35 Toc karje prihvatašte mudrost alu Dimizov razumjašte k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan." 36 Unu farizej akimat p Isusu s mălānče ku jel. Jel auntrat ān kasă alu farizej š alat loku la astal s mălānče. 37 Afost njeka mujarje, kunuskută ān trgula p grešala alu je. Ja adoznjait k Isusu mălănkă la farizej ān kasă. Š jakă, mujarja adus skumpă ulje karje miruasă ān măndru bukal. 38 Š astat la pičuarje dăpă Isusu. Ančiput s plăngă š lakrmilje kădja p pičuarje. Ku păru lja frikat, š lja surutat š lji uns ku skumpă ulje karje miruasă. 39 Kānd avizut farizej karje akimat p Isusu, agăndit: "Kānd āsta om zaista arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje I dotaknjašte, k ja je marje grešnică." 40 P aja Isusu ja zăs: "Šimune, am s c zăk nješto." A jel azăs: "Učiteljulje, zi!" 41 A Isusu azăs: "Doj omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit činč sutje kovanic d ardint, a altu om činzăc." 42 A kum jej na vut dundje s āntuarkă, alu amiđoj aoprostit datorija. Atunča karje d jej doj maj mult osă l vrija?" 43 Šimun azăs: "Găndjesk alu āla karje maj mult oprostit datorija." Azăs Isusu: "Binje azăs." 44 Atunča Isusu sa okrinit la mujarje š zăče alu Šimun: "Vjez p asta mujarje? Jo auntrat ān kasă ata, ali tu nu maj dat apă s spăl pičuarile, a ja aplăns š lakrmilje alu je akăzut p pičuarje a ja lja asplat š ku păru mi lja frikat. 45 Nu maj dučukit ku poljubacu, a ja, d kānd jo amuntrat na prestanit s m surutje pičuarile. 46 Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpă ulje karje miruasă auns pičuarile. 47 Dăče găndješt k ja apokazăt atăta d marje ljubav? C zăk istină: aja je daja če grešala alu je, š akă lja fost multă, afost oprostit. Āla karje găndjašte k trjebejje aluj ucără s s oprostjaskă, āla vrja ucără." 48 Atunča

alu mujarje azăs: "Zaista, grešala ata cam oprostit." 49 Ālja karje afost ānklo ančiput āntri jej s rubjaskă: "Činje je āsta š grešala s oprostjaskă?" 50 A jel zăče alu mujarje: "Daja čaj kruzit, tu ta spasăt! S c dja Dimizov mir pănd plječ!"

8 Majdată d aja Isusu pljika p trgrui š p saturi s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duavăsprjače apostolurj 2 š njeke mujer karje Isusu lja likujit dăla sufleti alji rovj š dăla buală. Alja mujer afost Marija karje afost d trg Magdala, dăn karje Isusu aputirit šaptje sufleti alji rovj, 3 Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju ān palače alu Herod, Suzana š multje altje mujer. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj š alu apostoliilor. 4 Kānd pănglă Isusu sa strâns mulc lumje dăni tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbă: 5 "Una zuvă aišăt omu s posijaskă sāmânca ān polje. Kānd aposijit, njeka sāmânca akăzut p drum š lumja umbla p aja š pui lja amānkat. 6 Njeka sāmânca akăzut p pămănt undje jašte buluvan š tek ča kriskut sa uskat daja če narje apă. 7 Njeka sāmânca akăzut antră mărcinj š mărcinjilje akriskut una ku jej š ja sa ugušăt. 8 A njeka sāmânca akăzut p bun pămănt š krjašte š rudjašte d usută d vorj." Isusu azăs aja, š astrigat: "Toc činje arje urjekj s audă, trjebejje s puje urjajke š s razumjaskă!" 9 Učenikurje alu Isusuluj la antribat če značašte asta vorbă. 10 Isusu azăs: "Dopustit vuavă s razumic tajnilje d cara alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbje kānd jo ānvăc p alcă s ispunjaskă Svânta pismă: 'S uită a nu prepoznajašte, š s audă, a nu razumjašte'. 11 Jakă če značašte asta vorbă: sāmânca je vorba alu Dimizov. 12 A sāmânca karje akăzut p drum prestavašte p ālja karje audje, ali vinje nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu kradje š nu s spasaskă. 13 A sāmânca karje akăzut p buluvan prestavašte p ālja karje audje, ku radost primjašte vorba alu Dimizov, ali narje korjen. Ālja njeka vrijamje kradje, a kānd vinje iskušjala prestanjašte s kradje. 14 A sāmânca karje akăzut ān mărcinj prestavašte p aštja karje punje urjajke la vorba alu Dimizov, ali kum vrijamja trjače, p jej lji ugušašte brigilje, bugucija š tuatje užitkulje alu životuluj, daja jej nu duče plodu kopt. 15 A sāmânca karje akăzut p bun pămănt prestavašte p lumja karje ku bună š ku poštena inimă păzašte vorba alu Dimizov karje audje, jej pljakă maj dăpartje kānd je grjev, daja jej aduče bun plod." 16 "Nimilja nu prindje lampa s viljaskă ku posuda ili s uaskundje dusu pat, njego s upuje p postolje aša toc ālja karje untră s puată s vjadă binje. 17 K tot cije āviljut osă fije dăzvălit j š tot cije skuns osă s štije š osă vije p lumină. 18 Daja punjec binje urjajke k āla karje păzašte vorba amja osă razumjaskă mult, a p ālja karje nu păzašte vorba amja osă s

ja š aja če gāndjašte k razumjašte.” 19 Atunča muma š frāc alu Isusuluj avinjīt s l vjadā, ali na putut s vije la jel k afost mulc lumje. 20 Ajavit alu Isusuluj: “Mumuta š frāc alji tej stā afar š vrja s t vjadā.” 21 Kānd Isusu auzāt aja, azās alu lumjej: “Ālja karje punje urjajke š askultā vorba alu Dimizov mije je ka muma š ka frac.” 22 Ān una zuvā azās Isusu alu učenikurlje aluj: “Trīcem p alta partje la apā.” Jej auntrat ān čamac š aotplovit. 23 Pānd plovja, Isusu ančiput s kulčje. Š ančiput s sufle marje vānt. Vāntu ančiput s faktā marj valurj karje ančiput s napunjaskā čamacu d apā š jej sa gāsāt ān rov. 24 Jej avinjīt la Isusu š la skulat š ja zās: “Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!” A Isusu sa skulat, azapovidit alu vāntuluj š alu valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina. 25 Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Dāče nas krizut ān minje?” A učenikurlje sa spirjat š sa mirat. Azās unji alu alc: “Cīnje āsta s zapovidjaskā čak š alu vāntuluj š alu apāj, š punje urjajke la jel?” 26 Avinjīt ān regija Gerasa, karje je p alta partje d apā d regija Galileja. 27 Čim Isusu aišāt d čamac p obalā, avinjīt la intja alu Isusuluj njeķi om dān trg karje avut sufleti alji rov jēl. Več d mult kum nu sa brkat nič atrijit ān kasā njego irja la mārmānc. 28 Multā vrijamje sufleti alji rov l cānja š akā lumja la līgat p lanacurj š okove š l pāza, jel rupja lanacu š sufleti alji rov l natirja s plāce ān lok undje nuje nimika. Kānd omula avizut p Isusu, acāpat. Isusu azapovidit alu sufleti alji rov s jašā d omula. Akāzut la intja alu Isusuluj š astrigat: “Če vrāj dāla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mārog d tinje, nu m mučja!” 30 Isusu la tribat: “Kum t kjem?” Jel zāče: “Mulc”, k afost ān jel mulc sufleti alji rov. 31 Š sufleti alji rov ančiput mult s s rudaļje d Isusu s nu naridjaskā s plāce ān jamā frzdā kraj undje osā fije kaznic. (Abyssos g12) 32 A ānklo p djal mult porč s ranja. Sufleti alji rov sa rugat d Isusu s dopustjaskā s untrā ān porč š Isusu adopustit. 33 Atunča sufleti alji rov aišāt d om š auntrat ān porč. Toc porči adat fuga ān zos dāpā djal ān apā š sa nikat. 34 Kānd lumja karje pāza p porči avizut ča fost, atfudit š arazglasāt p trg š p saturj. 35 A lumja avinjīt s vjadje ča fost. Kānd jej ažuns, avizut p Isusu ku omu dān karje aišāt sufleti alji rov. Avizut p omu karje šadje š punja urjajke la Isusu, ānbrkrat š bun ān kap. Š lumja sa spirjat. 36 Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum Isusu likujit p omu ān karje afost sufleti alji rov. 37 Tuatā lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikā, š arugat p Isusu s plāce dāla jej. Isusu auntrat ān čamac s plāce pisti apārāndrāt. 38 Majdatā njego če Isusu š učenikurlje aluj aotplovit ān čamac, omu d karje sufleti alji rov aišāt sa rugat mult d Isusu s puatā s rāmāje ku jel. Ali Isusu ja zās: 39 “Āntuarčitje akas š zi alu toc če Dimizov afukut d

tinje.” Atunča jel apljikat š razglasāt p tot trgu če ja fukut Isusu. 40 Multā lumje ašipta p Isusu s s āntuarkā dāpā alta partje d apā. Kānd Isusu ažuns, toc ku radostu la štiptat. 41 D dāturdatā avinjīt omu karje sa kima Jair, karje irja vođa alu lumje karje s sastaja ān sinagogā. Akāzut la intja alu Isusuluj š mult sa rugat s vije ān kasa aluj. 42 Jel avut jedinicā fatā karje avut duavāsprjače d aj karje irja p muartje. Pānd Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pindja dāpā pistot. 43 Āntrā lumje irja mujerj karje duavāsprjače d aj krvvarja, š potrošāt tot ča vut p doktorjamje, ali nimirja na putut s ju likujaskā. 44 Avinjīt d drāt š apus māna p rubu alu cuala alu Isusuluj š odma aprestanit s krvvarjaskā. 45 Antribat Isusu: “Cīnje apus māna p minje?” Š pānd toc azās: “Nu jo”, Petar azās: “Gospodarulje, multā lumje t pindje š t strānde!” 46 A Isusu azās: “Njeko namjerno apus māna p minje. Amositit k sāla aišāt d minje.” 47 Kānd mujaraja saznaņit k nu puatje s askundā k ja apus māna p Isusu, atrimurat d frikā š akāzut la intja alu Isusuluj š la intja alu tot narodu š lja zās dāče apus māna p Isusu š kum odma sa likujit. 48 A Isusu alu je azās: “Fata amja, tu ta likujit daja ča krizut. S c dja Dimizov mir pānd plječ!” 49 Kānd Isusu još arubit alu mujaraja, avinjīt njeko d kasā alu Jair ku poruka: “Camurit fata. Nu maj muča učitelju više.” 50 Auzāt Isusu š azās alu Jair: “Na vja frikā! Samo krjadje š ja osā fije binje!” 51 Kānd Isusu avinjīt ān kasā alu Jair, Isusu adopustit samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu tatāj š alu mamāj alu fataja s utrije ku jel. 52 Š toc karje več irja ān kasā plāndja š tuguja dāpā ja. Isusu lja zās: “Nu plāndec! Nuje muartā, njego s kulkā!” 53 Atunča toc ančiput s s līdāje d jel daja ča štijut k je muartā. 54 Isusu alato d mānā š astrigat: “Kupilulje, skual!” 55 Š sufleti sa tors š odma sa skulat. Isusu azās s ji dja s mālānče. 56 Roditelji ali je irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zākā alu nimirja če sa dogodit.

9 Isusu akimat la jel p duavāsprjače apostolurj š lja dat sāla š autoritet s putirjaskā p sufleti alji rov š s puatā s likujaskā p bulnavi. 2 Lja trimjes s rubjaskā Bunā vorbā d cara alu Dimizov š s likujaskā p bulnavi. 3 Isusu lja zās: “Nimika nu lāc ku voj p drum: nič bācu, nič tašna, nič mālaju, nič banji, nič altje kāmāsj! 4 Ān tuatā kasa ān karje untrāc s prenočic ānklo, rāminjec ān ja pānd god nu plijkāc ān altu trg. 5 Undje p voj nu vu primjašte, pānd išāc d trgula istrisāc prašāna dāpā pičuarje s lji upozoric p kazna alu Dimizov.” 6 Učenikurlje apljikat š umbla p saturj. Rubja Bunā vorbā d Dimizov š likuja p lumja pistol. 7 Herod, karje irja vladaru d regija Galileja, auzāt tot če sa dogodit š afost zbumjen daja če njeka lumje rubja: “Isusu je Ivan karje bātjazā. Sa

skulat dāla morc." 8 Altu rubja: "Isusu je Ilija karje trjebje s vije." Aldā trje azās: "Isusu je unu d prorokurj karje majdatā atrijit. Sa tors dāla morc." 9 A Herod azās: "Jo amzās s taje kapu alu Ivan karje bātjazā š nu puatje s fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atāta aud?" Aša akātat prilikā s vjadā p Isusu. 10 Kānd apostoli sa tors āndrāt undje irja Isusu, jej arubit aluj tot ča fukut. Atunča Isusu lja dus ku jel š apljikat s fije sāngur upruapje d trg karje sa kimat Betsaida. 11 Mulc lumje asaznajit aja š apljikat dāpā Isusu. Isusu lja primit š rubja Bunā vorbā d cara alu Dimizov š likuja p toc karje trjebje s likujaskā. 12 Pānd akāzut nuaptja, avinjut duavāsprjače apostolurj la Isusu š ja zās: "Las p lumja s pljače p saturj š p okolicā s gāsaskā mānkarje š undje s s kulčje daja če ištjem aiča undje nuje nimika." 13 A Isusu zāče: "Voj lji nahranic." A jej zāče: "Avjem samo činč mālajur š doj pješt. Dali s pljikām š s kumprām mānkarje d tot narodu?" 14 A lja fost njeđe činč mij d vujniči. Isusu p aja azās alu učenikurj aluj: "Zāčec alu lumjej s šagā ţān grupje njeđe činzāč." 15 Š učenikurlje afukut aša š lumja ašāžut. 16 Isusu alat činč mālajurj š doj pješt, sa ujtat ţān čerj, š azahvaljut alu Dimizov d mānkarje š arupt mālaju š adat mālaju š pjaštje la učenikurj s podiljaskā alu lumjej. 17 Toc avut s mālānče kāt god apputut. Š još duavāsprjače d korpje sa nakupit d ostattkurj d mālaj š d pješt. 18 Maj ānklo, Isusu apljikat dāpartje dāla lumje s s rudađe š učenikurlje aluj apljikat ku jel. Kānd Isusu aprestanit s s rudađe lja tribat: "Če rubjaštje lumja činje sānt jo?" 19 Jej aodgovorit: "Mulc inš zāče k ješt Ivan karje bātjazā, alcā zāče k ješt Ilija, š alcā njeki zāče jar k ješt unu d prorokurj karje majdatā atrijit š sa tors dāla morc." 20 A atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: "A voj, če zāčec činje sānt jo?" Petar zāče: "Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!" 21 A Isusu lja zapovjedit s nu zākā alu nimilia. 22 Azās: "Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vodilje alu židovilor, glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaskā. Mora s m umuarā š aldā trje zālje jo mora s fiuv adrikat dāla morc." 23 Atunča Isusu azās alu lumjej: "Akā njeko vrja s fije učeniku alu mijov mora s s odriknjaskā sāngur d jel, š tuatā zuva s ja kruča aluj š s sljedjaskā p minje. 24 K činje god vrja životu aluj s spasaskā, osā l pjargā; a činje god izgubjaštje životu aluj d minje, osā l spasaskā. 25 Če koristjaštje alu omuluj akā dobidjaštje tot pāmāntu, ali pjardje sāngur p jel?" 26 Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjalje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osā am rušunje kānd jo vinja ku slava amja š ku slava alu Tatimjov š ku slava alu andelilor alu svānt. 27 Punjec urjajke k istina je: njeki dāla voj karje aiča stāc nusā muarā pānd nu vjadje cara alu Dimizov." 28

Otprilike opt zālje dāpā aja če lja zās aja, adus Isusu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s rudađe. 29 Š pānd Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualilje ja sjajit čisto albā. 30 Dāturdatā, doj omurj sa pojavit š arubit ku Isusu. Ālja afost Mojsije š proroku Ilija. 31 Sa pojavit ţān marje sjaj š arubit ku Isusu d išjala aluj d pāmāntusta, karje Isusu uskoro osā fakā ţān Jeruzalem s ispunjaskā voja alu Dimizov. 32 Pānd Isusu s ruga, Petar š jej karje afost ku jel lja pukat somnu. Kānd sa skulat, avizut marje luminā karje vinje dāla Isusu š doj omurj karje astat pānglā jel. 33 Pānd Mojsije š Ilija sa sprimit s pljače dāla Isusu, Petar azās alu Isusuluj, ali nič jel na štijut če rubjaštje: "Gospodarulje, binje je če ištjem aiča ku voj. Fičem trje kolibje: una cije, una alu Mojsije, š una alu Ilije." 34 Pānd Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrijit š alor irja frikā. 35 Dimizov lja rubit dān oblak: "Āsta je Bijatu alu mijov karje jo lam kuljes s fije caru! P jel skultaci!" 36 Š kānd jej auzāt glasu, avizut samo p Isusu. Jej atikut ţān zuviljalja š alu nimilia na rubit d aja če jej avizut. 37 Kānd alta zuvā sa dat ţān zos dāpā djal, multje lumje karje irja ačija avinjut la Isusu. 38 Dāturdatā, njeki om ţāntrā multje lumje astrigat š sa rugat mult d jel: "Učiteljulje, uitjite la bijatu alu mijov, k jel je jedini kupil alu mijov. 39 Jakā, sufljet alu rov mult vorj l pukā š dāturdatā jel ţāncapje s cāpje. La runkā ţān grčurj š ji pljika pjena p gurā. Š nu l lasā pānā god skroz nu l iscrpjaštje. 40 Ma rugat d učenikurlje alji tjalje s l putirjaskā, ali na putut." 41 Atunča Isusu azās: "Lumjo karje trijic ţān vrijjamasta, voj nu kridjec š ištjec strikac! Jo amfost ku voj atāta d mult š jar nu kridjec. M trjeb kāt mora s trjesk p voj? Duj aiča p bijatu alu tov!" 42 Š pānd bijatu avinjut la Isusu, sufljetu alu rov la duburāt š jel ančiput s s grčaskā. A Isusu alu sufljetulj alu rov azapovjedit s jašā š alikujit p bijatu š la dat la tatusov. 43 Toc karje irja ačija sa mirat d moć alu Dimizov. Pānd toc sa mirat la asta š la tot če Isusu fače, jel azās alu učenikurlje aluj: 44 "Punjec binje urjajke če vu zāk: Još ucārā lumja osā predajaskā p minje, p Bijatu alu Omuluj, ţān vlastu la dušmanji alji mjej." 45 Ali jej na štijut če jel avrut s zākā. Aja značalā afost skuns dāla jej. Jej na putut s razumjaskā š lja fost frikā s l ţāntrjabje d aja. 46 Učenikurlje ančiput s raspravljaskā činje dāla jej maj marje. 47 Aštijut d čaja raspravlaštje Isusu daja alat p kupilu, š la pus pānglā jel. 48 Š Isusu lja zās: "Činje ku drag primjaštje p kupilusta pāntruv minje, primjaštje š p minje. A činje p minje primjaštje, primjaštje š p Dimizov karje ma trimjes. Istina je: činje je maj mik ţāntrā voj toc, āla je maj marje!" 49 Ivan p asta azās alu Isusuluj: "Gospodarulje, noj avizut p njeko karje ţān lumilje alu tov zapovidjaštje alu sufljeti alji rov s jašā d lumje. Noj amzās aluj s nu fakā aja daja če

nuje učeniku alu tov kašă če ištem noj.” 50 Isusu azás: “Nu branic! Akă njeko nu lukrjază pántruv voj, jel atunča lukrjază ku voj!” 51 Kănd s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu ān čerj, Isusu aodlučit k avinjut vrijamja s pljače ān Jeruzalem, 52 š atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici aplikat š auntrat ān sat ān regija Samarija s ji pripremjaskă če ji trjebje. 53 A ānklo lumja na vurut s l primjaskă daja če pljika ān Jeruzalem. 54 Kănd učenikurlje Jakov š Ivan auzat k lumja ān Samarija na primit p Isusu, jej azás: “Domnulje, vrajaj s zapovidim s lja pringă foku dăn čerj?” 55 A Isusu sa okrinit š lja ukorit p Jakov š p Ivan s nu fakă aja. 56 Atunča Isusu š učenikurlje aluj aplikat ān altu sat. 57 Pănd jej još pljika p drum, njeko azás alu Isusuluj: “Pljek dăpă tinje undje god tu plječ.” 58 Isusu ja zás: “Lisica arje jamă š puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu miov d kulkat.” 59 Atunča Isusu azás alu altuluj: “Vînă dăpă minje!” A jel azás: “Domnulje, lasâmă majdată s pljek s āngrop p tatimjov.” 60 Isusu ja zás: “Las p morcă s grupaje p alor morcă, a tu fuđ š rubjaštje alu alcilor Bună vorbă d cara alu Dimizov.” 61 Š još njeko zăče: “Domnulje, viuv dăpă tinje, ali dopustjaštjem majdată s m oprostijesku ukućanji mjej.” 62 Isusu ja zás: “Akă ānčepj s orještj ravno, a t ujc dăpă tinje, tu nu poc s služăštj ān cara alu Dimizov.”

10 Domnu Isusu dăpă aja akuljes āntră jej šaptjezăč š doj alcă učenikurj š atrimjes kătă doj s pljače la intja aluj ān tot trgu š ān tot loku undje Isusu atribut s pljače. 2 Kănd sa sprimit s pljače lja zás: “Berba je marje, ali radnič jaštje uncără. Berba pripadnjaštje alu Domnuluj, daja rugăcăvă la jel s trimijată još maj mult radnič ān berbă. 3 Ānčipjec akuma, ali păzăcăvă k trimjet p voj kašă p vojilje āntră lumje karje kašă lupurj. 4 Nu dućec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu stăc p drum ku lumja s nu pridjek vrijamja. 5 Ān tuată kasa ān karje untrăc s prenoćiç ānklo, majdată zăčec: ‘S dja Dimizov miru alu toc ān asta kasă!’ 6 Akă ān aja kasă jaštje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osă ajbje miru ku karje voj la blagoslovit. Akă ānklo nuje om karje vrja miru ku Dimizov, jel nusă primjaskă āla miru ku karje voj la blagoslovit. 7 Nu vu preselic d kasă ān kasă! Boravic ān aja kasă pănd fic ān trgula š nu fic rušănošj s mănkăc š s bjec aja če vu dă, k kum zăcem: Radniku azaslužăt plata aluj. 8 Ali ān tot trgu ān karje untrăc š ānklo vu primjaštje fic zadovoljni ku aja če god vu dă s mănkăc. 9 Likujic ānklo p lumja karje bulnavj š zăčec alor: ‘Asta arată k cara alu Dimizov avinjut la voj!’ 10 Ali ān tot trgu ān karje untrăc š ānklo nu vu primjaštje, išać la ulicilje aluj š zăčec: 11 ‘Čak frikăm š prašana d trgu alu vostru karje sa ljjipit p pičuarje alu anuaštje s vu upozorim p kazna alu Dimizov!

Ali štijec k avinjut cara alu Dimizov!” 12 Vu zăk: Kănd vinja vrijamja d sud osă fije majušurje alu lumje ruavă dăń trg Sodoma njego alu lumje dăń trglu!” 13 Isusu azás: “Grjev vuavă, lumjo ān trg Korozain! Grjev vuavă, lumjo ān trg Betsaida! Akă njeko afukut čudurj āntră lumje pogana ān trg Tir š ān trg Sidon karje jo afukut āntră voj, jej već d kănd s okrinja dăla rov. Aduča cualje hrapave š sidja ān činušă s pokazaskă žalostu. 14 Daja osă fije majušurje ān zuvă d sud alu lumje ān Tir š ān Sidon njego vuavă ān Korozain š Betsaida! 15 A voj, lumjo ān trg Kafarnaum, voj sigurno nusă vu drikăc pănlă čerj samo daja če jo amfost āntră voj! Nu! Voj osă vu slabudjec ānklo undje loku d kaznit.” (*Hadēs g86*)
16 Atunča azás alu šaptjezăč š doj učenikurj: “Kănd njeko punje urjajke la voj, aja je kašă kum punje urjajke la minje. Š kănd odbacaštje p voj aja je kašă kum odbacaštje p minje. A kănd njeko odbacaštje p minje aja je kašă kum odbacaštje p Dimizov karje ma trimjes.” 17 Kănd sa tors šaptjezăč š doj d učenikurj la Isusu, ku drag azás: “Domnulje, čak š sufljeti alji rovj askultă kănd lji zapovidim ān lumje alu tov.” 18 A Isusu lja zás: “Štiuv, k amvizut p Sotona kum akăzut d čerj ka sklipala. 19 Vidjec, jo amdat vuavă tuată săla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazăc šärpj š škorzionurj. Nimika vuavă nu puatje s naudjaskă. 20 Ali nu vu radujic samo daja če p voj sufljeti alji rovj askultă, njego maj mult radujicăvă daja če Dimizov askris lumilje alji voštři p popis ān čerj.” 21 Atunča Sufljetu alu Svântuluj aispunit p Isusu ku radostu š Isusu azás alu Dimizov: “T slavjesk, Tato, tu karje vladješt ku čerju š ku pământu, čaj skuns istina d cara ata dăla lumje karje găndjaštje k je mudri š mintoşj š če pokazaštj aja alu lumje karje kašă kupi karje vrajj s ānvacă. Da, Tato, cije s sviдаštje s fač aja aşa.” 22 Atunča Isusu azás: “Tata alu miov ma dat tot če jel arje. Samo Tata binje kunuaštje činje sănt jo, Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š ālja alu činje jo odlučjesk s l otkrijes, binje kunuaštje činje je Tata.” 23 Maj ānklo, kănd afost sângur ku učenikurlje aluj, š ja azás: “Nurukošj ālja karje vjadje aja če vidjec voj. 24 K istina je, mulc prorokurj š carurj avrut s vjадă aja če voj vidjec, ali na vizut; avrut s audă aja če voj audjec, ali na uzăt.” 25 Udată kănd Isusu ānvăca, njeki učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat š antribat p Isusu s l iskušaskă: “Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk vječni život ku Dimizov?” (*aiōnios g166*) 26 A Isusu ja zás: “Če skrije ān zakonu alu Mojsije? Če tu razumještj če zăče?” 27 Omu azás: “Zakonu zăče: ‘Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuată inima ata š ku tot sufljetu alu tov š ku tuată snaga ata š ku tuatje mincilje alji tjalje’ š ‘vrja p bližnji alu tov kum vrajj sāngur p tinje.’” 28 Isusu ja zás: “Binje ajzăs. Făj aşa š osă

primješt vječni život." 29 Ali omu avrut s s spalje, š aša jel
äntrijabā p Isusu: "D činje rubjašte känd zakonu zäče 'bližnji
alu mјov?" 30 Isusu aodgovorit ku asta vorbā: "Njeki om
putuja dän Jeruzalem än trg Jerihon š la napadnit färäčoši
š alat tot däpä jel, la butut š apljikat. Š p omula aläsat s
zakä skoro mort. 31 Trjače p drumula slučajno popa alu
židovilor. Känd avizut p omu karje skoro mort, la zaobidit š
apljikat maj däpartje. 32 Isto aša pänglä lokula avinjut atunča
š levitu, pomočniku än Hram. Känd la vizut, š jel la zaobidit š
apljikat maj däpartje. 33 Atunča njeki omu d regija Samarija
trjače p drumula. Känd avizut p omula, ja fost žau d jel. 34
Avinjut la upruapje d jel, ja spälat räžnilje ku ulje š ku vinu š
ja änvilijat ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š
la dus än gostijonä š anklo anastavit s s pobrinjaskä d jel.
35 Mänje zuvă jel adat duavä kovanic d ardint alu gazzdaj
alu gostijonäj, š ja zä�: "Brinjaštitje d jel š akä maj mult
putrošäštj, c plätjesk känd m änturča." 36 A Isusu antribat p
učitelju d zakon alu Mojsije: "Če gändješt? Karje d äštja trje
alu omuluj sa pokazât k je bližnji alu omula karje la napadnit
färäčoši?" 37 Azäš učitelju d zakon alu Mojsije: "Äla karje ja
pokazât milä." Isusu ja zä�: "Binje ajzäš. Fuđ š fäj kum š jel
afukut." 38 Pänd Isusu š učenikurlje aluj nastavia s putujaskä
kätri Jeruzalem, auntrat än unu sat. Ačija afost njeka mujarje
karje s kima Marta. La primit än kasa alu je. 39 Avut sorä
karje s kima Marija. Pänd Domnu Isusu änväca, Marija šidja
š punja urjajke. 40 A Marta afost mult zabrinutä k mora
s pripremjakä tuuatä mänkarja, pa ja avinjut s s žaljaskä:
"Domnulje, nu c brigä če sorimja ma läsat sängurä s lukrjez
tot lukru? Zí alu je s m ažutje!" 41 Ali Domnu Isusu ja zä�:
"Draga Marta! Nu trjebe s t brinještj š t uzinemirještj d aja če
gändješt k trjebe. 42 A una stvar karje trjebe s puj urjajke la
vorba amja. Marija aja ashvatit, š aja nusä fije lat däla ja."

11 Udatä Isusu sa rugat la njeki lok. Känd azavršat ku
rugala, avinjut la jel unu d učenikurj š azäš: "Domnulje,
änväca p noj s nji rugäm kum Ivan karje bätjazä anväcat p
učenikurlje aluj." 2 Isusu lja zä�: "Känd rugać, zäčec: 'Tato
än čerj, s s štujaskä lumilje alu tov asvänt. Aduj cara ata p tot
pämäntu. 3 Adä nuuvä mänkarje karje trjebe tuuatä zuva 4 š
oprostjašte anuasträ grešala, k š noj oprostim alu älja karje
grešašte päntruv noj. Nu da s kidjem än kušnje.'" 5 Atunča
Isusu azäš alu učenikurlje aluj: "Akä plječ än ponoć la ortaku
alu tov š jí zäč: 'Adäm trje mälajurj, 6 k ma vinjut ortaku än
gostjamje, a nam s idauv nimik d mänkat!', če osä zäkä
ortaku? 7 Dali nusä zäkä: 'Nu m uzinemirja! Uša je već än
kisä, a kupi je än pat k nu pot akuma s m skol s c dau!' 8 Ali
vu zäk: čak š akä omula nu s skualä daja če ješt ortak aluj, š

nu c dä nimika, osä skualä daja če mult l rođ frzdä rušanje. Š
osä zdja atäta kät cije trjebe. 9 Š daja vu zäk: Nu odustanic!
Rugać p Dimizov š osä dobidic! Kätäc š osä gäsäc! Bitjec
la uša š osä s vu däškidje! 10 Činje god ruagä p Dimizov,
primjašte. Činje god katä, gäsästje. Činje god batje, uša s ji
däškidje. 11 Voj karje ištjec tatje, če afiča voj känd bijatu alu
vostru katä pjašte? Dal voj ja da šarpje? Nu! 12 Ili akä bijatu
alu vostru katä vov däla voj, dal voj ja da škorpijon? Nu!
13 Akä voj, karje ištjec rovj, štjec s däc alu kupi alu voštri
bunje darurj, atunča kät maj mult alu vostru Tata än čerj osä
darujaskä p Suflijetu alu Sväntuluj alu älja karje l ruagä?" 14
Isusu una zuvä aputirit p suflijetu alu rov karje nu ja dat alu
omuluj s rubjaskä. Känd suflijetu alu rov aišat, omu arubit š
mulc lumje sa mirat. 15 Ali njeki däla jej azäš: "Jel putirjašte
suflijeti alji rovj daja če ji žutä Beelzebul, karje je vladaru alu
toc suflijeti alji rovj." 16 A alci avrut s la puče än zamkä š
akätat s idja njeki znak kašä dokazu k Dimizov la trimjes. 17
A Isusu aštijut če gändjašte, pa lja zä�: "Akä lumja än ista
carä s burjašte änträ jej, osä propanjaskä cara alor. Akä
familija än ista kasä s burjašte änträ jej, osä s raspadnjaskä
familija alor. 18 Voj zäčec k jo ku sälä alu Beelzebul putirjesk
p suflijeti alji rovj. Aja atunča značašte k š älja karje je än
cara alu Sotonäj s burjašte änträ jej. Kum atunča cara aluj s
rämaže? 19 A čije ku učenikurlje alji voštri karje putirjašte p
suflijeti alji rovj? Akä, kašä kum zäčec, jo putirjesk p suflijeti
alji rovj ku sälä alu Beelzebul, atunča mora aja s fakä š
učenikurlje alji voštri ku sälä alu Beelzebul. Sigurno nusä
slažašte. Učenikurlje alji voštri osä zäkä k Beelzebul nu s
burjašte sängur päntruv jel. 20 Ali daja če jo p suflijeti alji
rovj putirjesk ku sälä alu Dimizov, atunča aja aratä k la voj
avinjut cara alu Dimizov. 21 Känd capän omu karje arje bunä
oružje pääzašte palača aluj, tot če arje je sigurno. 22 Ali
känd l napadnjašte maj capän d jel, l savladjašte š ija tuuatä
oružja än karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot če omula avut
š apodiljut ku lumja aluj. 23 Äla karje nuje än partja amja,
jel je päntruv minje; äla karje ku minje nu strände vojilje,
jel lji putirjašte." 24 Atunča Isusu azäš asta vorbä: "Känd
suflijetu alu rov jaša d om, lutjašte p pustinje š katä lok s
odmorijaskä. Känd nu l gäsästje, azäš sängur aluj: 'M tork
än om än karje maj datä atrijet dän karje aišat.' 25 Känd sa
tors, gäsästje k je omula kašä kasa karje je čistitä š uredna,
ali gualä. 26 Atunča sa dus s adukä p alcä šaptje suflijeti alji
rovj još maj rov d jel, š toc unträ än om š än jel trijašte. Š
na kraju postanjašte alu omuluj maj rov njego če irja maj
datä njego ča pljikat suflijetu alu rov." 27 Pänd Isusu rubja d
äštja stvarurj, njeka mujarje d multä lumje astrigat: "Kum je
binje alu mujarje karje ta dus š ca dat s suđ p tjeptu alu je!"

28 Isusu azas: "Još je maj binje alor karje audje vorba alu Dimizov š askultā." 29 Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu. Atunča Isusu lja zas: "Lumja ān asta vrijamje je rov. Vrja s fak znak kašā dokazu k Dimizov ma trimjes, ali nusā dobidjaštje ničunu znak osim znaku karje Dimizov adat d mult alu lumjej ān vrijamja alu prorokulj Jonej kānd Dimizov la spasat dāla muartje. 30 Baš kašā kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijt ān trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osā dogudjaskā ku minje, Bijatu alu Omuluj, osā fije znaku alu lumje ān asta vrijamje. 31 La zuvā kānd Dimizov osā sudjaskā alu pāmāntuluj, carica karje d mult avladit p pāmānt alu Jugu osā skualā š osā svjedočaskā pāntruv lumje ān asta vrijamje daja če ja avinjut d dāpartje s audā p caru Salomon karje avut mult mudrost, a jakā, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon. 32 La zuvā kānd Dimizov osā sudjaskā alu pāmāntuluj, lumja karje atrijt ān trg Niniva osā skualā š osā svjedočaskā pāntruv lumja ān asta vrijamje daja če jej sa okrinit dāla rov alor kānd Jona alor arubit, a jakā, ku voj je aiča njeko maj marje d Jona!" 33 Isusu azas: "Nimilja nu prindje lampa s uaskundā ili s upuje dusu košarā, već daja s upuje p loku alu je aša kum toc karje utrā s puatā s vjadā binje. 34 Vojku alu tov je ka lampa d tjetlā. Akā vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akā vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika. 35 Daja pāzaštje s nu gāndještj k poc binje s vjez, već zapravo nu poc nimika s vjez. 36 Daja, akā poc binje s vjez š akā nuje nimika d tinje skuns, tot poc s vjez. Osā fije kašā če ješt ān sobā ku lampa karje c dā s vjez." 37 Kānd Isusu azavršat vorba aluj, njeki farizej la kimat la jel akas s mālānče. Isusu auntrat š alat loku la astal. 38 Isusu na spālat mānilje majdatā njego če s mālānče. Farizeju sa mirat daja če jej ānvacā k omu trjebej aša s fakā s fije čist la intja alu Dimizov. 39 Aša Domnu Isusu ja zas: "Voj farizeji ištjec kašā lumja karje spalā paru š gāvanu samo da far, ali nu čistaštje prljavština dān nontru, k spālāc mānilje, ali inimilje alji avuaštje zaista pljinje d pohlepā š d rov. 40 Voj lumje karje na vjec fir ān kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dān nontru. 41 Nu fic lakumj, već dāc dāla inimā alu lumje karje narje. Akā ištjec aša, osā fic čist la intja alu Dimizov dān nontru š da far. 42 Grjev vuavā, farizeji! Voj dāc alu Dimizov zjače posto čak š d začinjur š d biljke alji voštrje, ali nu vu ponāšać pravedno nit vrjec p Dimizov. Asta atribut s ficec, ali s nu zanemaruјic altje stvarurj karje Dimizov azapovjedit. 43 Grjev vuavā, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne lokurj ān sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujalā p ulic. 44 Grjev vuavā! Voj ištjec kašā pāmāntu karje narje spomenik karje nu aratā k ānzos s nalazaštje mārmāntje. Pa lumja

umblā p štja mārmāntje, ali nu štije, š atunča je nečisti la intja alu Dimizov." 45 Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zas: "Učiteljulje, kum aša rubješt š p noj ku aja nji uvridještj!" 46 Isusu ja zas: "Grjev š vuavā, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjek teretu p lumje karje je grjev š jej nu puatje s la dukā, a nič dājstju nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukā āla teret. 47 Grjev vuavā! Voj adrikāc spomenikurje alu prorokulor, a voj ištjec isti kašā sāmānca avuastrā karje d mult lja umurāt. 48 Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrđic š slažāc ku sāmānca avuastrā. Jej lja umurāt, a voj lji drikāc spomenikurje! 49 Voj ištjec kašā pra tatilje alji voštri. Dimizov ān mudrostu aluj majdatā aštijut k osā fičec istje stvarurj. Jej azas: 'Osā trimjet la jej p prorokurje š p apostoli, a jej p njeki d jej osā muarje, a p alcā osā putirjaskā.' 50 Daja Dimizov ku prava aluj osā smatrjaskā k je dāvinā lumja ān asta vrijamje d tuatā muartje alu prorokulj karje lumja lja umurāt d kānd je pāmāntu. 51 Dimizov osā lji osudjaskā d muartje alu tot proroku, dāla Abel pānla Zaharija, p karje la umurāt ān Hram āntrā svetište š žrtvenik. Istina je, Dimizov osā lji kaznjaskā p lumja ān asta vrijamje! 52 Grjev vuavā, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj ištjec kašā omu karje askuns ključu alu ušāj d cara alu Dimizov. Sāngurj nu untrāc ān cara alu Dimizov š nu dāc nič alu ālja karje katā s untrje." 53 Kānd Isusu aplikat dān kasā alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji ančiput ku nikizala s navaljaskā p jel š azahtjevit s odgovorjaskā p multā vorbje. 54 Jej pokuša s la pućje ān zamkā ān nješto če aputja s zākā s l puatā s l optužaskā.

12 Maj mult š maj mult lumje anastavit s vije la Isusu.

Lja fost atāta k gaza unij pisti alc. Maj datā njego če osā rubjaskā alu lumjej, Isusu arubit alu učenikurje aluj: "Pāzācāvā d farizeji. Ku duavje trje fālč jaštje š utjecaju alor s proširjaštje āntrā lumje kašā germa karje s proširjaštje ān mālaj. Pāzācāvā s nu fic kašā jej ku trje fālč. 2 Vinje vrijamje kānd tot čije skuns osā fije otkrivit š tot čije tajna osā sa audā pānglā toc. 3 Da, ān zuvaja če god njeko azas ān tamā osā saudā la luminā š tot če njeko ašaptit ān sobā kisā osā razglasastaštje p krov s audā toc! 4 Ortači ajmje, punjek binje urjajke. Na vjec frikā d lumje. Jej puatje s umarā samo tjeta, ali dāpā aja vuavā nu puatje nimika maj rov s fakā! 5 Njego osā vu pokazaskā d činje trjebej sa vjec frikā: avjec frikā d Dimizov karje p voj puatje s vu muarje, š atunča p voj s arunče ān pakao. Da, d jel avjec frikā! (Geenna g1067) 6 Voj štijic k činč vrabacurj s vindje samo d doj novičicurj. Ali Dimizov nu mujtā p ničunu d jej. 7 Voj štijec k aluj vridic maj mult njego multje vrabacurj. Dimizov štije čak š kāt avjec pār p kap. Daja na vjec frikā! 8 Istina je, tot āla karje aiča p

pāmānt la intja alu lumje priznajašte k mije pripadnjašte, š d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu anđelilor alu Dimizov osā priznajesk k jel pripadnjašte mije. 9 Tot āla karje aiča p pāmānt la intja alu lumje s odriknješte k mije pripadnjašte, osā m odriknjesk la intja alu anđelilor alu Dimizov k jel pripadnjašte mije. 10 Ipak tot āla karje rubjašte pāntruv minje, Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjask. A alu āla karje uvriddjašte p Suflijetu alu Svāntuluj nusā oprostjašte. 11 Kānd jej aduče p voj la sud ān sinagogā, la intja alu vladaruluj š la vlast, nu vu sikiric če s zāčec vuavā ān obranā. 12 daja če p voj Suflijetu alu Svāntuluj ān āla tren osā ānvacā če s zāčec." 13 Unu om dān atāta lumje azās alu Isusuluj: "Učiteljuje, zi alu fratimjov s podiljasku ku minje imanja karje adobidit če tatemjov nja lāsat." 14 Isusu ja zās: "Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk š s podiljesk āntrā voj?" 15 Atunča azās alu toc: "Pāzācāvā š nu dopustic alu bilo d karje lakumije s utrā ān inima avuastrā, k život nu s sastajašte ān aja če posjeduještj." 16 Atunča Isusu arubit asta vorbā: "Alu unu bogataš binje arodit pāmāntu. 17 Bogatašu agāndit: 'Nu štiu če s fak daja če nam nič u lok atāta d marje s sprimjesk tot če ma rodit.' 18 Atunča azās: 'Štiu! Dubor p skladištilje abātrnjе š osā fak maj marje š ānklo osā puj š gruvu š tuatā imovina amja.' 19 Atunča osā zāk sāngur mije: 'Jakā, am ān skladište zalihe d još multje aj. Akuma m odmurjesk, mālānk, bjav š m veseljesk!' 20 Ali Dimizov ja zās: 'Omulje tu karje naj mincā! Još d sarā osā c jav suflijetu alu tov. Atunča alu činje s pripadnjask tot aja čaj strāns d tinje?' 21 Omu karje narje mincā je āla karje strānde bugacija p pāmānt, a nuje bugat ān vojki alu Dimizov." 22 Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: "Daja vu zāk: Nu brinicāvā š na vjec frikā kum s preživic, če s mānkāc, nič kum s ānviljic tjala avuastrā, če s ānbrāc!" 23 K životu maj važnij d mānkarie, š tjela d cualje. 24 Ujtacāvā la gavranur! Nit sijašte, nit adunā, nit arje skladište nit kolibā. A Dimizov ipak s pobrinjaštitje d jej. A voj vridic maj mult alu Dimizov d pujur! 25 Puatje njeko d voj aša če s brinjašte s produžask ūzivotu čak š unu sat? 26 Daja če nu putjec s fičec nič aša mikā stvar, dāče vu brinic d bilo čaja? 27 Ujtacāvā la frorj ān polje kum krajašte! Nu s mučašte aša s fakā cualje. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š maj capān caru ān Izrael na fost ānbrāk aša māndru kašā unu d fruarjasta. 28 Atunča akā Dimizov aša ānbrāk frorji karje krajašte ān polje karje jašte astāz, a več minje s arunkā ān fok, dali s nu vrja još maj mult s pobrinjask d voj? Voj lumjo karje aša d pucān kridjec! 29 Nu kātāc če osā mānkāc š če osā bjec š nu vu uz nemiric d aja. 30 K Tata alu vostru ān čerj štije k tot asta vuavā trjebe. Nu fik kašā lumja alu pāmāntusta karje samo aja katā. 31 Njego

prvo kātāc cara alu Dimizov š Dimizov osā vu dja aja če vuavā trjebe. 32 Navja frikā, amikā stada, k Tata alu vostru ān čerj vrja s vu dja bugucija alu cara aluj. 33 Vinjdjec aja če avjec š banj dāc alu lumje karje narje nimik! Akā aja fičec, osā avjec pravo bugucije p čerj karje nikad nusā fije purdut. Aja je kašā k avjec saku ku banji karje nikad nusā ajbje rupā ān ja. P čerj nuje lupovj karje vuavā afura stvarurje š nuje gāgj karje amānka cualjlje avuaštrje. 34 Inima avuastrā uvjek osā fije ānklo undje je bugucija avuastrā." 35 Isusu azās: "Uvjek fic spremic, kašā argatu karje ānbrāk ān radne cualje aluj š alu činje je lumina prinsā tuatā nuaptja. 36 Da, fic kašā argatu karje aštjaptā p gospodaru aluj karje aplikat ān svatovj š kānd gospodaru ažundje akasā š batje la ušā, odma diškidje ušā. 37 Blago alu ālja argac karje je spremic š aštjaptā āntrūčala alu gospodaruluj k jel osā lji nagradjaskā. Istina je zāk vuavā, gospodaru osā ānbračje cualjlje alu argatuluj, osā lji zāče s šagā la astal š sāngur osā lji poslužaskā. 38 Blago alu ālja argac karje je spremic š aštjaptā āntrūčala alu gospodaruluj, čak š akā jel vinje ān ponoć ili maj ānklo. 39 Ān asta putjec s fic sigurni: Akā gazda alu kasāj štija kānd vinje lupovu, na dopustja alu lopovuluj s provaljaskā ān kasa aluj. 40 Fic š voj stalno pripremic daja če jo, Bijatu alu Omuluj, osā viuv kānd voj numā očekujic." 41 Petar antribat: "Domnulje, arubit tu asta vorbā nuavā alu učenikulor ili alu toc?" 42 Domnu Isusu ja zās: "P činje gāndic k gospodaru osā puje s upravljakšku altje argac ān kasa aluj š s lji nahranjaskā ān bunā vrijamje? Aja je argatu p karje gospodaru smatrašte k je vjeran š mudar, dali nuje? 43 Blago alu argatula p karje gospodaru, kānd s ānturča akas, s gāsaskā k vjerno š mudro upravljinj ku altje argac, k gospodaru osā nagradjaskā p jel! 44 Da, istina je k postavljašte p argatu s upravljakšku tuatā imanja aluj. 45 Ali če osā fije akā argatula gāndjašte: 'Gospodaru sa zadržat p drum š nusā āntuarje d mult', š ančiput s batā p argacā š p argatilje, mult mālānkā š bja š s āmbatā? 46 Atunča gospodaru alu argatula osā vije ān zuvā ān karje jel nu l očekuja š ān vrijamje karje jel nu štije. Gospodaru osā l taje p komadurj š osā l trimjatje ānklo undje mora s pljače toc karje nu krjadje. 47 Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali nu sa pripremit d vinjala aluj š na fukut aja če gospodaru azās, osā fije luvit ku multje udaracurj. 48 A argatula, karje na štijut aja če gospodaru avrut, a afukut nješto d čaja azaslužat bātaje osā fije luvit ku pucān udaracurj. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult adat, Dimizov dāla jel osā katā mult. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult apovjerit, Dimizov dāla jel osā čarje mult." 49 Atunča Isusu azās: "Avinjut s aduk sudu alu Dimizov p pāmānt, kašā foku. Mult vrjavu s fije več

aprinsă. 50 Mora s trjek vrijamja d marje patjală š nimika nu m spričašće pānd god nu završa asta vrijamje d patjală! 51 Voj gāndic k amvinjit s aduk miru p pāmānt? Nipošto! Njego, istina je amvinjit s aduk podjeljā āntrā lumje. 52 Pānd akuma, akā ān una kasā jašte činč lumje, osā podiljaskā unu pāntruv altu. Doj osā fije ku minje, a trje osā fije pāntruv minje. 53 Članurlje alu familijje osā podiljaskā unji pāntruv alc. Tata osā fije pāntruv bijat š bijatu osā fije pāntruv tatā, mama pāntruv fatā š fata pāntruv mamā, suakra pāntruv norā š nora pāntruv suakrā." 54 Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: "Kānd opazāc k d zapad dāla more s nakupjašte njegri oblakurj, odma zāčec: 'Osā fije nevrijeme', š jašte. 55 A kānd suflā vāntu dāla jug voj zāčec: 'Osā fije zāpuk!' š jašte zāpuk. 56 Lumjo ku duavā lice! Putjec s ujtac pānglā voj če s dogodjašte p pāmānt š p čerj š s protumačic znakurlje karje ānklo s vjadjе. Dāče atunča nu putjec s protumačic dogadajurlje karje promatric aštja zuvje kānd sānt jo ku voj? 57 Š dāče nu putjec s prepoznačic čije binje d fukut? 58 Pānd ku omu karje pāntruv tinje plječ la sud, pokušašte, majdatā njego če s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akā aja nu fač, jel osā vu prisljaskā s stāc la intja alu sudaculuj, sudacu osā t sudjaskā š t predajašte la izvršitelj, a jel osā ta runče ān kisuarje. 59 Istina je: nusā ješ d ānklo pānd god nu isplatja tuatā datorija ata, pānla zadnja kovanică."

13 Ān vrijamjaja avinjitet la Isusu njeki om karje ja rubit k rímski upravitelju Pilat anaredit p njeka lumje d regija Galileja s lji muarā pānd duča žrtvā ān Hram ān Jeruzalem. 2 A Isusu lja zās: "Dal gāndic k lumja d regija Galileja aša afost umurāc daja ča fost grešni maj mult d toc alcā lumje ān regija Galileja? 3 Nipošto! Istina je, akā nu vu okrinic dāla grešalā, š voj isto osā propanic! 4 Š će gāndic d aštja optsprijače p karje sa duburāt kula ān Siloam ān Jeruzalem š lja murāt? Dal gāndic k afost grešni maj mult d toc alcā lumja ān Jeruzalem? 5 Nipošto! Istina je, akā nu vu okrinic dāla grešalā, š voj isto osā propanic!" 6 Atunča Isusu lji rubjašte asta vorbā: "Njeki om avut smokvā karje asadit ān vinograd aluj. Vinja ān tot anu s vjadjе dal arodit, ali na gāsat p ja ničuna smokvā. 7 Azās atunča alu omu karje s pobrinjašte d vinograd: 'Jakā več trje aj viuv s vjed dal jašte plod p smokvasta, ali nu l gāšask. Tajoj. Dāče s iscrpjaskā pāmānt?' 8 A omula azās: 'Gospodarulje, las još u an. Osā surp š osā puj pāngl ja gnoju. 9 Akā aja fiča la anu, možda osā rudjaskā smokva. Akā nu, atunča osā utaj d tinje.'" 10 Isusu una sāmbātā ānvāca ān sinagogā. 11 Jakā, afost ānklo una mujarje ān karje afost optsprijače aj sufljetu alu rov karje ufiča bulnavā. Afost grbavā š nikako na putut

s ispravljakška. 12 Kānd Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zās: "Mujarje, oslobođitā ješt d bualasta!" 13 Atunča apus mānilje aluj p ja. Mujarja dāturdatā sa ispravit š ančiput s slavjakška p Dimizov. 14 Omu karje vudjašte sinagoga sa nikāzāt. Agāndit k Isusu prekršašte zakonu alu Mojsije daja če likuja ān sāmbātā. Š azās alu naroduluj: "Šasā zālje ān duminiča zakonu alu nostru dopustjašte s lukrizām. Ān zuviljalja vinjic s likujic, a nu sāmbātā!" 15 Domnu Isusu ja zās: "Voj lumjo karje avjec duavā lice! Š voj lukrizāc sāmbātā. Toc voj dizlijgāc ān sāmbātā p volu ili p magaracu š l skutjec dān štalā la apā s bja, dal nu? 16 Asta mujarje karje je sāmānca alu Abraham karje Sotona acānāto lījigatā optsprijače d aj. Dal stvarno gāndic k na atribut s fije dizlijgatā ān sāmbātā dāla asta bualā ku karje irja lījigatā?" 17 P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcā sa radujit d čudurj karje afukut Isusu. 18 Isusu azās: "Kum izglidjašte cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk? 19 Cara alu Dimizov je kašā sāmānca mikā alu gorušice karje omu asadit ān baščjava aluj. Aja krajšte marje kašā ljemnu š puji vinje s gnizdjašte ān krāči aluj." 20 Jar antribat: "Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov? 21 Aja je kašā germa karje mujarja alato š amišato ān marje količinā d pjelm pānd tot zolu nu sa drikā." 22 Isusu putuju ān Jeruzalem. Pānd triča p trgorj š p saturj š p drum ānvāca, 23 njeko la antribat: "Domnulje, dal Dimizov samo osā spasaskā pucān lumje dāla sud?" Isusu azās: 24 "Cara alu Dimizov je kašā kasa karje arje ušā strāmtā. Trudicavā s untrāc p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali nusā puatā. 25 Kānd toc ažuns š gospodaru sa skulat š ankis ušā, nusā kutizāc s untrāc. Atunča osā stāc afar š osā bātjec la ušā. Osā zāčec: 'Domnulje, dišķidje nuavā!' A jel osā zākā: 'Nu štiuv činje ištjec š dundje vinjic.' 26 Atunča osā rubic: 'Noj ku tinje amānkat š abut, š tu nji ānvācaj p trgorje alji noštri!' 27 A jel vuavā osā zākā: 'Nu štiuv činje ištjec š dundje vinjic. Fudic dāla minje, toc voj lumjo karje fičec rov!' 28 Ānklo osā plāndēc š osā šķrcijic d dinc ān tugā kānd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakov š p toc prorokurlje la gozbā ān cara alu Dimizov, k voj sāngurj afost putiric. 29 Š osā vije lumja d tuatje pārc alu pāmāntuluj, čak š ālja karje nuje Židovj, š osā mālānče la gozbā ān cara alu Dimizov. 30 Jakā njeki karje akuma s smatrašte k je maj mič osā fije atunča maj marje, a njeki karje akuma s smatrašte k je maj marje osā fije atunča maj mič." 31 Ān vrijamjaja, kānd Isusu azavršat ku vorba, avinjitet la jel njeki farizeji š azās alu Isusuluj: "Fuđ da iča daja če Herod vrja s t muarje!" 32 A Isusu lja zās: "Fuđic š zāčec alu aja lukavāj lisicāj: 'Jakā, jo osā putirjesk p sufljetu alji rov š likujaskā astāz š mānje š aldā trje zālje osā

dovršašk lukru alu mјov.' 33 Da, astаž, mаnje ѕ dаpа mаnje mora s nastavjesk p drum. Dali nuje aja јn Jeruzalem undje umuarа p tot proroku? Kum aputja s mor bilo undje altu? 34 O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje ѕ umorj ku buluvanji p јlja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kаt vorj avrut s strаng p lumja ata kum kloca sakupljaštje p puji ѕ punje dusu ja, ali tu nu ma dat! 35 Dimizov osа napustjaskа p tinje. Istina je, nu maj m vjez više tot pаnd nu vinje vrijamja pаnd god nu zаčec: 'Blagoslovit ћla p karje Domnu atrimjes!"

14 Ăn una sаmbаtă Isusu avinjut јn kasa la unu vođe alu farizejulor s mаlаnčе. Toc karje afost јn kasă s ujta s vjadä če Isusu osа fakă. 2 Jakă, la intja alu Isusuluj irja njeki om karje avut apа јn jel. 3 Isusu antribat p farizeji ѕ p učitelji alu zakonu alu Mojsije: 'Dopustjaštje zakonu s s likujaskă јn sаmbаtă ili nu?' 4 Jej atikut. Š Isusu apus mаna p omu karje bulnav, la likujit ѕ ja zăs: "Poc s plječ." 5 A alor azăs: "Akа bijatu alu vostru ili volu kadje јn puc јn sаmbаtă, dal nusă l skutjec? Sigurno odma osа l skutjec, š akа je sаmbаtă!" 6 Jej na vut p aja če s zăkă. 7 Pаnd Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej avrut s kuljadje maj bunj lokurj la domаčin. Daja Isusu lja spus asta vorbă: 8 "Kаnd njeko t kjamă la nută, nu la maj bun lok la gozbă. Če akа je kimat njeko maj važniji d tinje? 9 Āla karje ta kimat p tinje ѕ p jel osа vije s c zăkă: 'Skual ѕ las loku alu omusta!' Atunča mora s t skolj ѕ p plječ la zadnji lok ѕ osа fi sramotit. 10 Kаnd t njeko kjamă nu la maj bun lok la gozbă, njego ja zadnji lok. Atunča kаnd ћla karje ta kimat t vidja, osа vije s c zăkă cije: 'Ortakulje, vină ѕ šаz la maj bun lok.' Aša osа primještј čast la tuată lumja karje je la gozbă. 11 Činje p jel sаngur adrikă, osа fije ponizăt, a ћla karje sаngur p jel ponizaštje osа fije adrikat." 12 Atunča Isusu azăs alu farizeju p karje la kimat: "Kаnd kjem p gostjamja la ručak ili li vičeră, nu kima samo p ortači alji tej, p fracă, p familija nič komšiji alji bugac, k š jel p tinje osа kjamă ѕ aša c аntuarče zajamu. 13 Njego kаnd fač gozbă kjamă ѕ p lumja karje je sаrač, invalidj, p ћla karje nu puatje s umblje ѕ p lumja vuarbă 14 karje nu puatje s t kjamje la gozbă ѕ c аntuarkă zajamu. Atunča osа fi zaista blagoslovit, k Dimizov osа c аntuarkă zajamu, la zuvă karje vinje s uskrisnjaskă toc pravedni lumje dаla morc." 15 Kаnd unu dаla alcă gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzăt kum Isusu asta arubit, jel azăs: "Blago alu tot ћla karje osа mаlаnč la gozbă јn cara alu Dimizov!" 16 Isusu ja zăs: "Njeki om afukut marje gozbă ѕ akimat p mulc lumje. 17 Kаnd vičera afost sprimită, atrimjes p argatu aluj s zăkă alu gostjamje p karje akimat: 'Tot je gata. Vinjic!' 18 Ali tot ћla

ančiput s zăkă k nu puatje s vije. Unu azăs alu argatuluj: 'Amkumprat njeka njivă ѕ mora s pljek jar s m ujt. Mаrog d tinje, oprostaštje.' 19 Altu azăs alu argatuluj: 'Amkumprat činč parjur d volurj ѕ pljek s vjeđ kum orjaštje. Mаrog d tinje, oprostaštje.' 20 Aldă trje azăs alu argatuluj: 'Akuma ma surat, ѕ daja nu pot s viuv.' 21 Argatu sa tors ѕ arubit alu gospodaru aluj aja če jej azăs. Gospodaru p aja sa nikăzăt ѕ azăs alu argatuluj: 'Fuđ odma p lardj ѕ p uskje ulic јn tot trgu ѕ duj aiča p sаrači ѕ p invalidj, p lumja vuarbă, ѕ p ћla karje nu puatje s umblje.' 22 Kаnd aša afukut, argatu azăs: 'Gospodarulje, amfukut aja če zapovijedit tu ѕ jaštje još lok.' 23 Azăs gospodaru alu argatu aluj: 'Fuđ afar dаn trg ѕ kată p drumurj ѕ p stazije ѕ natirjaštje s vije s m napunjaskă kasa. 24 Istina je ničunu d ћla prvi p karje akimat nusă mаlănk nimika d gozba amja!' 25 Pаnd Isusu anastavit drumu aluj јn Jeruzalem, la sljedit jako multă lumje. Isusu sa okrinit ѕ azăs alor: 26 "Akа njeko vrja s m sljedjaskă, nu puatje s fije učeniku alu mјov akă vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Ăn usporedbă ku ljubavu aluj kátri minje, jel mora s mrzaskă ѕ p tatusov, p mumusa, p majarja, p kupi, ѕ p fracă, p surorilje, čak ѕ p životu aluj. 27 Činje nu ja kruča aluj ѕ nu pljakă dаpă minje, nu puatje s fije učeniku alu mјov. 28 Akа njeko dаla voj vrja s sagradještј kulă, nusă šаz prvo ѕ s procinještј kät kuštaštje s vjadä arje dаstul banj s u završaskă? 29 Inače možda osа c nistanjaskă banj dаpă aja če završaštј samo temelju, a atunča toc karje aja vjadje osа rаdă d tinje. 30 Osа zăkă: 'Āsta om ančiput s gradjaskă, a na putut s završaskă!' 31 Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskă јn rat ku altu car, akă na gändit dal puatje s pobidjaskă? Dal prvo nusă s sastajaskă ku savjetnici aluj ѕ s rubjaskă ku jel dal puatje ku aluj zjače mij d vuastje s savladjaskă p ћla karje p jel vinje ku duvavzăč mij d vuastje? 32 A akă shvatjaštje k nusă puată s pobidjaskă p altu car, osа trimjată p poslanikurlje la dušmanu aluj pаnd je još maj dаpartje. Osа āntrjabje p altu car če vrja dаla jel s puată s fije miru āntră jel. 33 Isto aša, gändic d cjenă s m sljedic. Nimilja dаla voj nu puatje s fije učeniku alu mјov, akă nu lasă tot če arje. 34 Āla karje je uistinu učenikurlje alji mij je kaša sarja. Sarja je bună, ali akă apurdut okusu, če osа fač jar s fije bună? 35 Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacaštje. Aja nuje bun d pämänt, a nuje bun čak ѕ d hrpă d biljigar. Toc činje arje urjekj s audă, trjebje s puje urjajke ѕ razumjaskă!"

15 Zuvilaštja mulc carinikurj ѕ alcă grešnikurj vinje la Isusu kum apunja urjajke la ānvăcală aluj. 2 Daja farizeji ѕ učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja: "Isusu s

družaštje ku grešnikurlje! Čak š mǎlǎnkǎ ku jej!" 3 Isusu d aja arubit asta vorbă: "Akā njeko dǎla voj arje usutǎ d voj š pjardje una dǎla vuaje, če osā fakǎ? Dal nu lasǎ nuavǎzǎc š nuavǎ p pijanǎ ř s pljače s ukatje ř p aja una karje apurduto pǎnd nu ugǎsaštje? 5 Sigurno! Š kǎnd ugǎsaštje, upunje p umirje tot vjasǎl 6 ř aduč akas. Atunča kjamǎ p ortači ř p komšiji ř lji zǎče: "Veseljcavǎ ku minje! Angǎsǎt p vuaja karje sa purdut!" 7 Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjaštje dǎla grešalǎ njego d nuavǎzǎc š nuavǎ lumje karje je pravedni š već sa okrinit la Dimizov." 8 Atunča Isusu azǎs: "Također, akā njeka mujarje arje zjače kovanic d arđint ř una pjardje, če osā fakǎ? Dal nu prindje lampa, s mǎtǎra kasa ř s ukatje binje? 9 Sigurno! Š kǎnd ugǎsaštje, kjamǎ p prijateljicilje ř p komšinicilje ř zǎče: "Veseljcavǎ ku minje! Angǎsǎt banji karje apurdut!"

10 Istina je, isto aša, Dimizov ř anđelurlje aluj s radujaštje d unu grešnik karje s okrinjaštje la Dimizov." 11 Atunča Isusu arubit asta vorbă: "Afost unu om karje avut doj fičorj. 12 Fičoru alu tǎnǎr azǎs alu tatusov: 'Tato, vriauv talu alu mјov d imanja ata akuma majdatǎ če osā morj.' Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tǎnǎr fičor adat talu aluj. 13 Kǎnd atrikut duavǎ trije zǎlje fičoru alu tǎnǎr avindut tot, apljikat dǎn kasǎ, š apljikat dǎpartje ţan alta državǎ ř anklo atrijit frzdǎ minc š rasipja tuatje banji p jel. 14 Kǎnd apotrošǎt tuatje banji aluj, ţan pǎmǎntula karje irja afost marje fuamje š na vut če s mǎlǎnčje. 15 Aša apljikat ř sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku alu pǎmǎntula p karje atrimjes ţan pijanǎ s pǎzaskǎ porči. 16 Jel afost atatǎ flǎmǎnd k avrut čak s mǎlǎnčje mǎnkjarja ku karje s rǎnjaštje porči, ali nimilia nu ja dat. 17 Kǎnd fičoru alu tǎnǎr napokon ashvatit ča fukut, agǎndit: Toc radniči karje lukrjazǎ d tatimjov arje mǎnkjarje maj mult njego čije dosta d mǎnkat, a jo aiča mor d fuamje! 18 Mǎduk da iča, pljek la tatimjov š osā ji zǎk: 'Tato, ampogrešǎt pǎntruv Dimizov ř pǎntruv tinje. 19 Nu sǎnt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Mǎrog d tinje, primjaštima s lukrjez la tinje ka radniku alu tov.' 20 Apljikat d lokula ř sa dus la tatusov. Kǎnd još irja d partje, tatusov la vizut sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit ř la surutat. 21 Azǎs bijatu: 'Tato, ampogrešǎt pǎntruv Dimizov ř pǎntruv tinje! Nu sǎnt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov.' 22 Ali tata azǎs alu argacǎ aluj: 'Majdatǎ dučec aljina, aja karje maj mǎndrǎ, š l brkǎcǎlej! Punjec aluj injelu p mǎnǎ ř sandaljile p pičuarje! 23 Š dučec maj bun mјel. Tǎjecǎlǎj s priedim gozbǎ ř s nji veselim. 24 Daja če āsta bijatu alu mјov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je gǎsǎt! Š ančiput s s veseljaskǎ. 25 D vrijamaja fičoru maj bǎtǎrn alukrizat ţan polje. Kǎnd sa tors dǎn polje ř avinjut aupruapje la kasǎ, auzat k nontru

kantǎ ţ žuakǎ. 26 Akimat la jel p unu d argat s āntrjabje če s dogodjaštje aja. 27 Argatu ja zǎs: 'C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem maj bun mјel s proslavljaskǎ če nuavǎ sa tors bijatu viuv ţ zdravšn.' 28 Ali maj bǎtǎrn fičor sa nikǎžat š aodbit s untrje ţan kasǎ. Aša tatusov aišat afar s s ruadje mult d jel s utrǎ ţan kasǎ. 29 A fičoru ja zǎs: 'Jakǎ, jo atatǎ aj c služǎsk ř nikad na odbit s fak aja če maj zǎs, ali mije nikad nu madat čak š krapǎ d gozba amikǎ ku ortači alji mjej. 30 Ali kǎnd sa tors āsta bijatu alu tov karje ku prostitutklje arasipit imanja ata, a tu adat s taje maj bun mјel š apriridit gozba d jel!' 31 Tatusov ja zǎs: 'Fičoru alu mјov, tu ješt stalno ku minje. Tot če am pripadnjaštje cije. 32 Ali trjebj s proslavim š s nji radujim daja če āsta fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je gǎsǎt!"

16 Isusu arubit alu učenikulor asta vorbă: "Afost unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja ku bugucija aluj. Una zuvǎ njeko azǎs alu bogatašuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj. 2 Bogatašu akimat la jel p omula karje upravljaštje ku imanja aluj ţ ja zǎs: 'Kum aputut aja s mi fač? Nu poc više s upravleštj ku bugacija amja. Pripremjaštje papirulje ţan karje skrij tuatǎ imanja amja ţ činje če dugujaštje.' 3 Upravitelju p aja azǎs sǎngur aluj: 'Gospodaru osā m lasǎ. Kum akuma osā priživjesk? Nu sǎnt capǎn s surp, š m rušanje s prosǎsk.' 4 Štiuv če osā fak kǎnd gospodaru m lǎsa, osā fak aša k lumja osā m primjaskǎ ţan kasǎ alor š s pobrinjaskǎ d minje. 5 Atunča akimat unu kǎti unu p dužnikurlje alu gospodaruluj. P prvi antribat: 'Kǎt ješt datorj alu gospodaru alu mјov?' 6 Dužniku ja zǎs: 'Usutǎ d bǎtojurj d ulje.' Upravitelju ja zǎs: 'Jakǎ računu p karje skrije k ajzǎs k osā platještj usutǎ. Šaz š majdatǎ skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p činzǎc.' 7 Atunča upravitelju p altu antribat: 'Kǎt ješt tu datorj?' Dužniku ja zǎs: 'Usutǎ d košarje d gruv.' Upravitelju ja zǎs: 'Jakǎ računu p karje skrije k ajzǎs k osā platještj usutǎ. Šaz š majdatǎ skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p optzǎc.' 8 Kǎnd gospodaru auzat aja ča fukut nepošteni upravitelju, la pohvalit ča fost aša d snalažljiv. Istina je k lumja p pǎmǎntusta jaštje mult snalažljivi pǎnd s pripremjaštje d životu alor ţan pǎmǎntusta. Jej jaštje maj mult snalažljivi dǎla lumje karje trijaštje ţan luminǎ pǎnd s pripremjaštje d životu alor p pǎmǎnt karje vinje. (aiōn g165) 9 Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu pǎmǎntusta s ažutǎc alu alcilor ř steknic ortač ţan čerj. Atunča kǎnd osā fičor mječ ř lǎsǎc bugacija alu pǎmǎntusta, osā primjaskǎ p voj ţan vječna kasǎ. (aiōnios g166) 10 Činje god je vjeran ţan mič stvarurj, osā fije vjeran ţan maj marj stvarurj, a činje god je nepošten ţan mič stvarurj, osā fije nepošten ţan maj marj

stvarurj. 11 Akă nu ištjec vjerni ān bugacija alu pāmāntusta, činje osă vu dja bugacije p čerj? 12 Š akă vuavă nu puatje s povirjaskă aja če pripadnjaštje alu njeko altuluj, činje osă vu dja aja če vuavă osă pripadnjaška? 13 Ničunu argat nu puatje s služaskă p doj gospodarurj. P unu osă mrzaskă, a p altu osă vrja, ili alu unu osă fije vjeran, a p altu osă prezirjaskă. Nu putjec s služać š alu Dimizov š alu bugacije." 14 Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus urjake š sa ljugat d Isusu. 15 Atunča Isusu lja zás: "Voj la intja alu lumjej fićec k ištjec pravedni, ali Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštrje. Aja če lumja smatrjaštje k je bun, aja Dimizov smatrjaštje k nu vridjaštje nimika." 16 "Pānla vrijamjaja kānd avinjut Ivan karje bātjază, Dimizov arātat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurje askris. Da tunča noj rubim Bună vorbā d cara alu Dimizov š nagovorim tuatā lumje s untrje ān jel. 17 Tot čije skris ān Zakon osă s ispunjaskă. Maj ušurje osă nistanjaskă čerju š pāmāntu njego s nu s ispunjaskă š maj mikă slovă d Zakon. 18 Na primjer: činje god s rastavjaštje d mujarje š s suarā dāpā alta fače preljub, š činje god s suarā dāpā mujarje karje irja rastavita fače preljub." 19 Isusu arubit asta vorbā: "Afost unu bogataš karje s ānbrka ān skumpje cualje, š tuatā zuva amānkat maj bună mānkarje. 20 A pānglă uša aluj azukut sāraku karje sa kimat Lazar, karje afost pljin d čirurj. 21 Lazar afost atāta flāmānd k avrut s mālānčje čak š puškaji karje kādja dāpā astal alu bogatašluj. Još maj rov, vinja kānji š lindja čirurlje aluj. 22 Una zuvā amurit sāraku š andeli la dus pānla lok d čast pānglă Abraham. Maj ānklo amurit š bogatašu š la āngrupat. 23 Š bogatašu apljikat ānklo undje loku d kaznit. Pānd s muča, sa ujtat ān sus, š avisut d dāpartje p Lazar ku Abraham. (Hadēs g86) 24 Bogatašu astrigat: 'Tato Abrahame, smilujaštje mitje š trimjatje p Lazar s umučaskă vrhu alu đajštiluj ān apă š s vije aiča s m ričaskă lјimba daja če mult patjesk ān fokusta!' 25 A Abraham ja zás: 'Bijatu alu mjoy, dātje d gānd k tu ajdobidit bunje stvarurj pānd atrijit p pāmānt, a Lazar rov. Akuma jel aiča utješăt, a tu t mučeštj. 26 Osim d aja, āntrā noj jaštje marje provalije. Ālja karje avrja da iča s trjakā la voj nu puatje s fakă aja, a nič d partja avuastrā karje avrja s vije la noj nu puatje s trjakă aiča.' 27 Bogatašu ja zás p aja: 'Tato Abrahame, am činč frac. Mārog d tinje, trimjatālāj atunča p Lazar ān kasa alu tatimjov s lji opominjaskă s nu vije jej ān lokusta undje trpjesc marje mukă.' 28 Ali azas Abraham alu bogatašluj: 'Nu vrjav. Fracă alji tej arje p zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurje d mult askris s lji opominjaskă. Trjebje alor s kradjă š s okrinjaskă dāla rov!' 29 A bogatašu ja zás: 'Nu vrja, tato Abrahame! Ali akă lji vinja njeko dāla morc, osă

okrinjaštje dāla rov.' 31 Ali Abraham azas alu bogatašluj: 'Akă nu kradjje alu Mojsije š alu prorokurj, nusă s uvirjaskă čak š akă njeko s skuală dāla morc.'"

17 Atunča Isusu azas alu učenikurje aluj: "Lumja sigurno osă fakă stvarurj d karje p alcă navadjaštje p grešală. Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko altu s grešaskă. 2 Alu omula arfi majbinje njeko s la runče ān apă ku marje buluvan pānglă găt, njego s navadjaskă p grešală p una dāla maj mik om. 3 Pa pāzācāvă če fićec. Akă grešaštje još unu dāla učeniku alu mjoy, zi k aja ča fukut k nuje binje š jartaj akă s okrinja dāla grešală aluj. 4 Čak š akă d šaptje vorj p zuvā grešaštje pāntruv tinje š šaptje vorj s āntuarje š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje, jartaj!" 5 Atunča apostoli azas alu Domnuluj Isusuluj: "Ažutānje s kridjem maj mult!" 6 A Domnu Isusu lja zás: "Akă avjec vjerā atāta pucān kašă sāmānca alu goruščică, aputja s zāčec alu dudusta: 'Skuatitje ku korijenu d pāmānt š posadjaštje ān apă', š apunja urjake la voj. 7 Zāčem k njeko dāla voj arje argat karje lukrjazză ān polje ili s brinjaštje d voj. Kānd argatu s āntuarje d polje, dali gospodaru iziča: 'Vină akuma, šaz š mālānčă?' Nu ji zāče! 8 Umjesto aja, osă zākă gospodaru aša: 'Priredjaštjem vičera! Dāzbrakitje š poslužaštje p minje ku mānkarja š ku bjarja! A kānd jo završa, poc tu s mālānč š s bjaj.' 9 Dali gospodaru dugujaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskă daja ča fukut aja če irja azapovjedit aluj? Nu! 10 Aša š voj, kānd fićec aja tot če vuavă Dimizov azapovjedit, zāčec: 'Noj ištjem samo argac š nu zasluzām pohvalje k samo fićem dužnost alu nostru.'" 11 Pānd Isusu još uvjek pljika kātri Jeruzalem š putuju pānglă granică alu regije Samarije š alu regije Galileje, 12 avinjut pānla njeki sat. Pānd untra ān sat, la vizut zjače lumje karje avja gubă, zarazna buvală p pjalje. Jej astat majdāpartje 13 š ančiput s striđe dān tot glasu: "Isusulje, gospodarulje, smilujaštje p noj!" 14 Kānd Isusu lja vizut, lja zás: "Fuđic š pokazācāvă la popje s puatje jej s vu pregledjaskă!" Pānd apljikat kātri popje, sa likujit d gubă. 15 Kānd unu d jej avisut k je likujit, sa tors š aslavit p Dimizov p tot glasu. 16 Akazut la intja alu Isusuluj ku fālči kātri pāmānt š ja zahvaljvit. Afost omula d Samarija. 17 P aja Isusu antribat p ālja karje afost ku jel: "Dali Dimizov na likujit p zjače lumje? Undje ālja alanc nuvă? 18 Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa tors mijе š azahvaljvit alu Dimizov?" 19 A alu omula atunča Isusu azas: "Skual š fuđ. Tu taj likujit daja čaj krizut." 20 Ān una zuvā farizeji antribat p Isusu: "Kānd vinje cara alu Dimizov?" Isusu lja zás: "Omu nu puatje s predvidjaskă kānd vinja cara ān znakurj karje promatrajaštje. 21 Lumja nusă puată s zākă: 'Jatālāj aiča je!', ili: 'Jatālāj ānklo je!' Jakă

cara alu Dimizov akuma ānträ voj." 22 Atunča alu učenikurlje aluj azās: "Vinje vrijamja kānd s fic žaljnič s vidjec zuva kānd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavesk, ali nusā putjec. 23 A lumja s vu zākā: 'Jatālāj ānklo je', š: 'Jakālāj aiča je!', ali nu dāc fuga dāpā jej s m kātāc. 24 K kum š toc vjadje munja kānd s pojaviašte aša s fije ān zuvaja kānd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavesk. 25 Ali majdatā trjebje mult s trpjesc š lumja ān asta vrijamje trjebje s m odbacaskā." 26 Š isto aša, kum afost ān zuvilje kānd Noa afost viuv Š aša osā fije ān zuvilje majdatā kānd jo, Bijatu alu Omuluj, osā m pojavesk: 27 Kašā uvjek nastavlja s mǎlānče š s bja, s s ānsuarje š s miritje, tot pǎnla zuvā kānd Noa auntrat ān marje brod. A atunča avinjut potopu š p toc lja uništit karje na fost ān marje brod. 28 Š isto aša kum afost ān zuvilje kānd Lot afost viuv: lumja ān asta regija kašā uvjek nastavlja s mǎlānče š s bja, s kumprje š s vindā, s obradjaskā pāmāntu š s gradjaskā. 29 Ali ān zuvaja kānd Lot aišāt dān trg Sodoma ān karje atrijit, atunča dān čerj foku ku buluvanj karje ardje akāzut ka pluaja p jej š aumurāt p tuatā lumja ān aja regija. 30 Isto aša osā fije š ān zuvā kānd osā m pojavesk jo, Bijatu alu Omuluj. 31 Činje god ān zuvaja p krovu alu kasāj, a stvarulje alor je ān nontru, s nu s dja ān zos ān kasā la stvarur aluj! Činje god s gāsašte ān pjanā, s nu s āntuarkā āndrāt s ja stvarulje aluj! 32 Dāčāvā d gānd če sa dogodit kānd mujarja alu Lot sa ujtat āndrāt ān Sodoma š apoginjiti! 33 Činje god pokušašte s pāzaskā životu aluj, osā I pjargā, a činje god spremas s lasā životu aluj, osā I pāzaskā. 34 Istina je, ān nuaptaja kānd osā m pojavesk, doj lumje karje s skulkā ān isti pat, p unu osā ja, a p altu osā I lasā. 35 Dāla duavā mujerj karje zajedno ān mlin mačinā, p una osā ja, a p alta osā I lasā. 37 Učenikurlje aluj I āntrijabā: "Domulje, undje asta osā fije?" Isusu lji zāče: "Undje zače lumja muartā, ānklo s sakupjašte lešinari."

18 Isusu rubja alu učenikurlje aluj asta vorbā s lji ānvacā kum trjebje uvjek s s ruagā š nikad s nu odustanjkasa: 2 "Irja ān njeko trg unu sudac. Nič k irja aluj frikā d Dimizov nič ka marit d lumje. 3 A ān trgula irja š njeka udovicā karje stalno vinja la jel š s ruga d jel: 'Adām pravdā pāntruv dušmanu alu mijov!' 4 Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agāndit: 'Š akā numi frikā d Dimizov š nu marjesk d lumje, 5 osā dauv pravdā alu asta udovicā daja če m stalno zmitjašte, s nu vije stalno s m dosadjaskā!'" 6 Zāče Domnu Isusu: "Āsta sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja če jel ipak aodlučit! 7 Dali nusā dja Dimizov pravdā alu lumja aluj karje akuljes š karje zuva š nuaptja plāndre la jel? Dali Dimizov osā odgodjaskā s lja žutā? 8 Istina je, ānpričā Dimizov osā lji dja pravdā. Ali kānd jo, Bijatu alu Omuluj,

mātork p pāmānt, dal osā gāšask p lumje karje aša krjadje ān Dimizov?" 9 Isusu rubja asta vorbā alu lumje karje s uzdza ān jej k je pravedni, š gāndja k je maj bunj d alcā: 10 "Doj lumje avinjut ān Hram s s ruadje. Unu afost farizej karje lumja I poštua, a altu om irja carinik karje lumja I mrāza. 11 Farizeju astat š sa rugat d jel: 'Dimizovulje, fala cije če nu sānt kašā alcā lumje: lopovj, ašta karje nuje pravedni kātri lumje, preljubnikurj ili kašā carinikusta. 12 Dadavorj ān duminkā pustjesc š d tot če stiknjesk zdauv cije unu tal.' 13 A cariniku astat maj d partje š nu sa osudit s s uitje ān čerj. Jel tuguja š s bātja ān tjept š rubja: 'Dimizovulje, smilujašte miye karje sānt om rovi!' 14 Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikulju š da tunča Dimizov la smatrīt k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrīt k nuje bun om. K činje p jel sāngur adrikā, Dimizov osā I ponizaskā, a činje p jel sāngur ponizašte, Dimizov osā I adrikā." 15 Jej duča alu Isusulju š maj mič kupi s puje māna p jej š sa rugat s lji blagoslovjaskā Dimizov. Kānd učenikurlje aja opazāt, jej lja zabranit s adukā kupi. 16 Ali Isusu avrut s vije kupi š zāče: "Lāšāc kupi s vije la minje š nu lji putiric k cara alu Dimizovulju pripadnjašte alu ālja karje kašā kupišta!" 17 Istina je zāk vuavā, akā njeko vrja s primjaskā cara alu Dimizovulju jel mora s postanjaskā kašā kupilu. Inače nikad nusā untrje ān jel!" 18 Njeki poglavavar āntrijabā p Isusu: "Učiteljulje alu bun, če mora s fakā s primjesk vječni život ku Dimizov?" (aiōnios g166) 19 Isusu I āntrijabā: "Dāče m kjem k sānt bun? Bun je samo Dimizov. 20 Zakonu alu Mojsije šti: 'Nu fiča preljub', 'Nu umura', 'Nu fura', 'Nu optužuju ku minčunurje', š 'Poštuašte p tatutov š p mumutal!' 21 Omu azās: "Poštujesku tuatje ašta zapovjedi alu Mojsije još kānd irjam tānār." 22 Isusu zāče alu omuluj: "Još nješto c faljašte. Fud š vindje tot če aj, a banji podiliašte alu lumje karje sārač š osā aj blago p čerj. A atunča vinā š pratjaštim!" 23 Āla om irja mult bogat š mult sa žalostit kānd auzāt aja če ja zās Isusu. 24 Kānd Isusu la vizut kāt je žalostit, jel azās: "Kum je grjev alu bogatašilor s untrā ān cara alu Dimizov! 25 Maj ušurje arfi alu devaj s s provučaskā p rupā alu akuluj njego alu bogatašuluj s untrā ān cara alu Dimizov!" 26 Ālja karje aja auzāt antribat: "Pa činje atunča puatje s spasaskā?" 27 Isusu lja zās: "Aja če lumje nu puatje s fakā, Dimizov puatje." 28 Petar zāče: "Jakā, noj tot alu nostru alāsat š t sljedim." 29 A Isusu lja zās: "Istina je zāk vuavā, tot āla karje alāsat kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracā, ili p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov 30 već akuma p āsta pāmānt osā primjaskā maj mult njego ča lāsat, a p āla pāmānt karje vinje osā primjaskā vječni život." (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Isusu astrāns p duavāsprjače apostolurj š lja zās: "Jakā untrām

ān trg Jeruzalem. Ānklo osā s ispunjaskā tot če prorokurje askris ān Svāntā pismā d minje, d Bijatu alu Omuluj. 32 Osā m predajaskā alu lumjej karje narje frikā d Dimizov, osā sprdujaskā d minje, osā m zlostavljkā š osā škupje p minje. 33 Š jej osā m batā ku biču š osā m umuarā, ali d trje zālje jo osā m skualā dāla morc.” 34 Ali učenikurje na štijut d čaja Isusu rubjaštje. Na aputut s razumjaskā k aštja stvarurj osā ispunjaskā vorbilje alu prorokulj. Daja jej na putut s shvatjaskā če Isusu alor azās. 35 Kānd Isusu avinjut la uprapje d trg Jerihon, pānglā drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa. 36 Kānd vorbu auzāt p mulc lumje karje vinja kātri jel, āntriba činje aja. 37 Jej ja zās: “Jakā vinje Isusu dān Nazaret.” 38 Jel p aja astrigat: “Isusulje, Bijatu alu David, smilujaštite mijie!” 39 Lumja karje afost la intje ja zās s takā, ali jel samo još maj tarje strigā: “Bijatu alu David, smilujaštite mijie!” 40 Kānd Isusu auzāt, astat š zapovjedit alu lumjej s dukā omu la jel. Kānd vorbu avinjut maj uprapje, Isusu la tribat: 41 “Če vрvaj s fak d tinje?” Omu karje je vorb ja zās: “Vrjauv s m torč vidu, Domnulje!” 42 A Isusu ja zās: “Vjez! Tu ta likujit daja ča krizut.” 43 Omu karje nu vidja dāturdatā avizut š aplifikat p drum dāpā Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljut alu Dimizovulju.

19 Isusu auntrat ān Jerihon. Pānd jel atrikut p trgula, 2 afost ānklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku ān aja regija d Rim Š mult bogat om. 3 Apokušāt s vjadā p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s l vjadā pisti multā lumje. 4 Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvā pānglā karje atribja Isusu s tračje s puatā p ja s l vjadā. 5 Kānd Isusu ažuns pānla smokvā, sa ujtit ān sus š ja zās aluj: “Zakeju, majdatā dātje ān zos! Astāz mora s viuv la tinje ān gostjamje.” 6 Zakej majdatā sa dat ān zos š la primit p Isusu ān gostjamje, tot bukurat. 7 Ali tuatā lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskā: “Nu trjebje s pljače ān gostjamje la omu rov!” 8 A maj ānklo Zakej saskulat š zāče alu Domnulju Isusuluj: “Jakā pola d imanja amja dau alu lumjej karje je sārakā, a p tot āla p karje la šālat s ji tork d patru vorj kāta amlat dāla jel.” 9 Isusu azās p aja: “Astāz ān kasasta avinjut spasjala k š omusta je prava sāmānca alu Abraham! 10 Jo, Bijatu alu Omuluj, amvinjut s kat š s spasāsk p lumja karje je purdutā.” 11 Pānd lumje apus urjajke la Isusu, daja če irja la uprapje d Jeruzalem š jej agāndit k s cara alu Dimizov akuma s pojavište, Isusu lja spus asta vorbā: 12 “Njeki om dān familijie bunā sa sprimit s putujaskā p dāpartje pāmānt. Jel atribut s pljače ānklo s dobidjaskā vlastu dāla caru marje. Atunča s āntuarče ān pāmāntu aluj s puatā s vladjaskā ka caru. 13 Majdatā njego ča pljikat akimat

p zjače argac aluj, adat alu tot usutā kovanic d arđint š lja zās: ‘Trgujic pānā god ju no ninja.’ 14 Ali lumja d pāmāntula aluj I mrza š atrimjes la caru alu marje p poslanikurje s zākā: ‘Nu vrjem jel s carujaskā p noj.’ 15 Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š kānd sa tors akasā, azapovidit s kjamje p argacā alu karje jel adat banji. Avrut s štije kāt tot āla zaradit d jel. 16 Prvi argat avinjut š zāče: ‘Gospodarulje amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradā d zjače vorj maj mult.’ 17 Zāče caru: ‘Bun lukru! Bun ješt argat. Daja ča fost vjeran ān maj mikā, c dau s vladješt p zjače trgur.’ 18 Altu argat avinjut š zāče: ‘Gospodarulje, amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradā d još činč vorj maj mult.’ 19 Š p aja caru zāče: ‘Tu osā vladjaštje p činč trgur.’ 20 Ali aldā trje argat avinjut frzdā zaradā š ji zāče: ‘Gospodarulje, jakāc arđintu. Lam cānut skuns ān maramicā. 21 Ma fost frikā d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuatā zaradā dāla āla če alcā uložāt d tinje s cāj tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d tinje.’ 22 Caru ja zās: ‘Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zās tu. Tu zāč k sānt strog. Tu zāč jo jav tuatā zarada dāla āla če alcā auložāt d minje š jo cāv tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d minje! 23 Dāče atunča na pus banji alji mje p bankā? Aša barem adobidja kamatje.’ 24 Atunča caru zāče alu lumje karje afost aiča uprapje: ‘Lāčā dāla jel usutā kovanic d arđint š dāčāj alu āla karje zaradit zjače vorj maj mult!’ 25 Jej azās: ‘Ali, gospodarulje, jel arje mij kovanic d arđint!’ 26 Caru azās, ‘Istina je tot āla karje koristaštje binilje aja ča dobidit, osā dobidjaskā još maj mult, a toc karje nu koristaštje binilje aja ča dobidit, osā s s ja š aja če arje. 27 Ali ālja dušmani alji mjej, karje na vurut s lji fiuv caru, dučecāljje aiča š lji umurāc la intja amja.’ 28 Dāpā aja če Isusu azās, nastavit s pljače la intja alor kātri Jeruzalem. 29 Kānd avinjut la uprapje d saturj Betfaga š Betanija maj uprapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj učenikurj. 30 Lja zās: “Fuđic ān satula la intja avuastrā. Š čim untrāc, osā vidjec p magaracu alu tānār karje je lījigat karje nimilia nu la jahit. Dizlijgāčlāj š dučecāljāj aiča. 31 Akā āntrijabā njeko p voj: ‘Dāče dizlijgāč p magaracu alu tānār?’ Zāčec samo: ‘Trjebje alu Domnuluj.’” 32 Jej aplifikat š angāsāt toto kum lja zās Isusu. 33 Pānd jej adizlijgat, lumja alu činje magaracu lja tribat: “Dāče dizlijgāč p magaracu alu tānār?” 34 Jej lja zās: “Alu Domnuluj āntrijabje.” 35 Jej adus p magaracu alu tānār la Isusu š prebacāt pisti jel ogṛtači alor š apus p Isusu p magarac s šagā. 36 Pānd Isusu pljika mulc lumje raširit alor ogṛtačurje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskā častu. 37 Kānd Isusu sa približāt undje drumu s slubadje dāpā djal Maslina, učenikurj š mulcā lumje karje kridja ān Isusu ančiput p tot glasu s s radujaskā š s slavjaskā p Dimizov d tuatā čuda karje avizut če Isusu majdatā afukut.

38 Jej rubja: "Blagoslovit p caru p karje Domnu atrimjes! Hvaljic p Dimizov karje dā miru! Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj!" **39** Ali njeki farizeji karje irja ānklo azas: "Učiteljulje, zapovidajaštje alu učenikurlje alji tej s takā!" **40** Isusu zāče: "Akā jej osā takā, istina je, š buluvanji p tot glasu osā s radujaskā!" **41** Kānd Isusu avinjiti la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, plāndja dāpā lumjaja ān trgula **42** š azas: "Kānd barem samo s štijec če vuavā osā adukā miru! Ali akuma je vuavā skuns. **43** K vinje vrijamja kānd dušmani alji voštři s gradjaskā kulje pānglā zidu alu trkuluj s vu napadjskā d tuatje pārcā, vuastja alor osā vu okuljaskā š nu putjec s fuđic. **44** Nusā s lasā ān trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Jej osā uništiskā tot trgu alu vostru š tot čije ān jel voj daja če na prepoznajit asta vrijamje kānd Dimizov p voj avinjiti s vu spasaskā." **45** Kānd auntrat ān dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dān jel s putirjaskā p tuatā lumja karje ānklo vindje. **46** Isusu lja zās: "Skris je ān Svāntā pismā: 'Alu miov Hramu s fije loku d rugalā', a voj pretvorit ān lok undje s strānde lopovi!" **47** Dāpā aja Isusu tuatā zuva ānvāca ān dvorištja alu Hramuluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcā vođe alu židovilor s ujta kum s l apuće p Isusu s l osudjaskā p muartje. **48** Ali jej nu ja putut nimika s ji fakā daja če tot narodu upija tuatā vorba karje Isusu rubja.

20 Ān una zuvā kānd Isusu ānvāca ān dvorištja alu Hramuluj š rubja alu lumjej Bunā vorbā d Dimizov avinjiti upruapje la jel glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š vođilje. **2** Š jej la antribat: "Zi nuavā, dundjec pravo s fač aštja stvarurj? Činje ca dat vlast d asta?" **3** A Isusu lja zās alor: "Š jo osā āntrijeb p voj. Zācet mije **4** činje adat vlast alu Ivan karje bātjazā s rubjaskā š s fakā aja ča fukut, Dimizov ili lumja?" **5** Jej raspravljia āntrā jej če s zākā alu Isusuluj. Jej azas: "Akā zāčem: 'Dimizov', osā nji āntrjabā: 'Dāče atunča nu ja krizut?' **6** A akā zāčem: 'Lumja', tuatā lumja osā arunče buluvanji š osā nji muarā daja če je uvjeric k je Ivan proroku." **7** Atunča jej zāče alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan. **8** A Isusu lja zās: "Kum voj mije nu zācet činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zāk vuavā činje mije adat vlast!" **9** Atunča Isusu lji spunje asta vorbā alu lumjej: "Njeki om asadit vinograd š adat ān zajam alu omuluj karje lukrjazā ku vinogradu. Atunča omula aplifikat š na vinjiti mult lunj. **10** Kānd avinjiti vrijamja d strugurj s lja dunā, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu aluj d berbā. Ali lumja karje lukrjazā ān vinograd je la butut p argatu š la trimjes āndrāt ku mānilje gualje. **11** Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rušunje š la trimjes āndrāt

ku mānilje gualje. **12** Gazda alu vinograduluj atrimjes aldā trje argat, ali jej p jel la ranit š la putirit. **13** Atunča gazda alu vinograduluj zāče: "Če s fakā? Osā trimjet p bijatu miov karje jo vriauv. Vjerovatno p jel osā l poštujaskā." **14** Ali kānd lumja dān vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azas: "Āsta osā naslijedjskā imanja. L umurām š atunča imanja osā fije nostru!" **15** La putirit dān vinograd š la umurāt. Če gāndic k osā fakā gazda alu vinograduluj kānd osā audā ča fost? **16** Osā vije š osā umuarā p lumja dān vinograd, a vinogradu osā dja ān najam alu alcilor." Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zās: "Nikad nu fičem nješto aša rov!" **17** Atunča Isusu binje s ujta p jej š zāče: "A če značaštje atunča aja čije skrisā ān Svāntā pismā: 'Buluvan karje graditelji arunkat postanit glavni buluvan alu zgradej?' **18** Toc karje kadje p buluvanula osā spardje kašā gāvanu d glinā, š akā kadje āla buluvanu p njeko osā fije māčinat." **19** Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma s la puće p Isusu d aja k jej binje aštijut k Isusu rubjaštje aja vorbā d jej. Ali na fukut aja k lji irja frikā k lumja osā okrunjaskā pāntruv jej. **20** Učitelji d zakon alu Mojsije š glavni popurlje la sljedit p Isusu š atrimjes dāpā jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avrut s apuće p Isusu k azas nješto rov kum s l predajskā alu upravitelju rimuluj ān asta regija kum aputja s kaznjaskā p Isusu. **21** Špijunurje azas alu Isusuluj, "Učiteljulje, štijem k rubješt š ānvāc istinā š k nu ješt naklon alu unu om maj mult d altu, već ispravno ānvāc p lumja s trijaskā aša kum Dimizov vrja s jej trijaskā. **22** Spunje nuavā dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili nuje." **23** Ali Isusu avizut k pokuša s l puće ān zamkā š lja zās: **24** "Rātācām kovanica d ardint ku karje s platjaštje porezu. Alu činje je slikaja š alu činje lumje p ja?" Jej aodgovorit: "Alu caruluj." **25** Isusu lji zāča: "Atunča dāc alu caru čije alu caruluj, ali alu Dimizov dāc čije alu Dimizovuluj." **26** Daja na putut p Isusu pānglā toc s l optužaskā k azas nješto če nuje binje, već atikut š sa mirat la vorbaja. **27** Atunča avinjiti la Isusu njeki saduceji. Saduceji nu kridja k lumja s skualā dāla morc, daja jej azas alu Isusu: **28** "Učiteljulje, Mojsije askris ān zakonu alu nostru k akā njeki om amurit š alásat dāpā jel mujarja ali na vut kupi, fratilje aluj mora s ānsuarje p mujarja alu fratusov kum ja aputja s fakā bijat. Āla bijat osā fije naslijedniku alu pāmāntuluj alu omula karje amurit š s adukā lumje aluj. **29** Udatā afost šaptje frac. Prvi fratje sa ānsurat š amurit frzdā kupi. **30** Atunča altu fratje sa ānsurat ku mujarja alu fratusov karje amurit, ali š jel amurit. **31** Isto aša aldā trje fratje sa ānsurat š amurit. Š toc fracā karje arāmas sa ānsurat ku ja š toc d šaptje frac amurit frzdā kupi. **32** Maj ānklo amurit š mujarja. **33** Akā una zuvā kānd to mōrcā

osă skualje, alu činje ja osă fije mujarja ān zuvaja kānd irja mārtatā dāpă toc šaptje frac?" 34 Isusu lja zās: "Lumja p pāmāntusta s suară ř s mārită. (aiōn g165) 35 Ali lumja karje s skuală dāla morc trijašte p pāmāntu alu nov. Š p ālja karje Dimizov smatrašte k je dostojni s trijaskă p pāmāntula, nusă ānsuară nič s mīritje. (aiōn g165) 36 Osă fije kašă andēli daja če nikad nusă muarā. Jej jašte kupi alu Dimizov daja če Dimizov lja tors dāla morc. 37 Ali akuma, dal morcă osă skualje dāla muartje? Čak ř Mojsije apokazăt k morcă osă skualje. Mojsije aja apokazăt ān odломaku d grmu karje ardje undje Mojsije azás k Domnu jašte 'Dimizov alu Abraham ř alu Izak ř alu Jakov.' A jej amurit mult aj majdată Mojsije azás aja. 38 A Dimizov nuje Dimizov alu ālja karje rāmānje morc, već Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuată lumja smatrašte k jej vij." 39 Atunča azás njeki učitelji d zakonu alu Mojsije: "Učiteljulje, binje ajzás!" 40 Dāpă aja nu sa osudit s āntrijabă p Isusu aša pitanja. 41 Atunča Isusu lja tribat p lumja: "Dāče učitelji zāče k je Kristu bijatu alu Caru David? 42 K David sāngur zāče ān knijgă alu Psalam undje askris: 'Domnu azás alu Domnuluj alu miov: Šaz p dirjaptă amja, s vladješt ku minje 43 pānd nu puj p dušmanji alji tej kašă klupa dusu pičuarje alji tijalje.' 44 Jasno je k David p Mesija akimat 'Domnu alu miov'. Kum atunča Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?" 45 Pānd narodu apus urjajke, Isusu azás alu učenikurlje aluj: 46 "Pāzācāvă d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vrja s umblje okolo ku aljinilje alji marj ř lumja s lji pozdravjaskă ku marje poštujuļ p ulic. Jej vrja s šagă p počasne lokurj ān sinagogje ř la nutje. 47 P prijevară ja imanja alu udovicilor, a s ruagă mult s puată lumja s lji vjadă. Jej osă fije kaznic maj rov d alcă lumje."

21 Isusu ān Hram avizut p bogataši kum ubacăt banji
ān blagajnă alu hramuluj. 2 Atunča avizut ř p njeka udovică kum arunkă samo duavă maj mič kovanic. 3 Isusu azás alu učenikulor: "Punjec urjajke, k istina je, asta sārakă udovică apus maj mult njego jej toc zajedno! 4 K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d sārakă, adat tot če arje." 5 Kānd njeki učenikurlje alu Isusuluj arubit kum je Hramu sagradit d maj māndru buluvan ř ukrasat kum maj māndri darurj karje lumja adat alu Dimizov, Isusu zāče: 6 "Osă vije vrijamja kānd nusă rāmije nič unu buluvan p buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s fije duburāt." 7 Š daja jej la antribat: "Učiteljulje, kānd tot aja osă dogodjašte? D karje znak osă najavljaskă d tot aja če vinje?" 8 Ja zās Isusu: "Pāzācāvă s nu vu ānšalje! Mulc osă vije ſosă zākă: 'Jo sānt Mesija' ſosă zākă avinjut kraju! Nu lji kridjec. 9 Kānd audjec d raturj ſ d pobuna, na vjec frikă. Tot aja mora s dogodjaskă, ali kraju alu pāmāntuluj

nusă vije još." 10 Zāče još: "Narodu osă zaratjaskă pāntruv narod ſ cara pāntruv cară. 11 Osă fije marj potresurj. Osă fije fuamja ſ kuga p altje lokurj. Osă fije događajurj d karje lumja osă fije frikă ſ znakurj p čerj k vinje nješto rov. 12 Ali majdată d aja če s fije, osă vu apukă ſ osă vu maltetirjaskă. Osă vu dja ān sinagogă la sud ſ p voj osă trimjată ān kisuarje. Osă vu dukă la intja alu carurj ſ la upraviteljurj daja če sljedic p minje. 13 Osă vu zadiraskă p voj s putjec s rubic svjedočala avuastră d minje. 14 Nu vu brinic akuma če s zāčec d minje ān obrană 15 k jo osă vu dav vorbilje ſ mudrost karje ničunu alu voštri protivnikurj nusă puată s odoljaskă nič s āntuarkă vorba. 16 Čak ſ roditelji, fracă, familija, ſ ortači osă vu predajaskă. Osă vu umuară p njeko d voj. 17 Toc osă vu zamrzaskă daja če sljedic p minje. 18 Ali ničuna d āštja stvarurj vuavă stvarno nu puatje s vu naštijaskă. 19 Osă dobidic život akă mije rāminjec vjerni." 20 "Kānd vidjec k vuastja opkoljašte Jeruzalemu, osă štijic k avinjut vrijamja d uništijala alu Jeruzalem. 21 Ālja karje sa trefit ān Judeja atunča s fugă ān djal. Činje je ān trg atunča s fugă dān jel, a ālja karje s gāsašte ān okolică atunča s nu untră ān trg. 22 K aja osă fije zāljilje alu Dimizovuluj d kaznjală ku karje osă ispunjaskă tot če skrije ān Svāntă pismă d asta vrijamje. 23 Grjev alu trudnicilor ſ alu mujer karje dā s sugă ān vrijamjaja daja če osă vije marje rovu ān pāmāntusta ſ marje gnjev osă kadă p narodusta. 24 Vuastja osă umuarje p njeka lumja ſ p alci osă lja dukă kašă p ratne zarobljenikurlje ān tot pāmāntu. Nežidovi osă gazaskă p Jeruzalemu pānă god nu triča vrijamja alor." 25 "Osă pojavjaskă čudne znakurj p suarje, p lună ſ p stjalje. A p pāmānt osă fije marje zbnjală, ka valurje alu apaj̄ āntră marje oluje. Pāntruv aja tot narodu osă fije mult zabrinic ſ ispunic ku frikă. 26 Čak ſ stjaljilje p čerj osă skutirje. Lumja osă muarje d frikă ſ d marje užas karje osă vije p pāmānt. 27 Atunča tuată lumja osă vjadă p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p oblak ān marje moć ſ ān slavă. 28 Kānd aja tot ānčapje s dogodjaskă, avjec inimă ſ fic pljinj d nadă k Dimizov osă vu oslobođajskă āndată." 29 Atunča Isusu lja rubit asta vorbă: "Ujtacāvă la smokvă ili bilo d karje ljemn. 30 Kānd vidjec pupu alu smokvă atunča ſ sāngurj štijec k je vara apruapje. 31 Isto aša kānd vidjec k vinje aja d čaja amrubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovuluj apruapje. 32 Istina je zāk vuavă, asta generacija nusă trjakă pānd tot asta nu s dogudja. 33 Čerju ſ pāmāntu osă trjakă, ali vorba amja s rāmaje zauvjejk!" 34 Isusu azás: "Pāzācāvă ſ nu fic kašă lumja karje je tupavj d mamurluk ſ bjarje ili briga alu životusta. Inače, aja zuvă ruavă p voj osă iznenadjaskă 35 kašă zamka. K osă vije p tuată lumje karje stanujašte p pāmānt. 36 Ān tuată vrijamja

păzăcăvă š rugacăvă s putjec s avjec snagă s izdržic aštja stvaruj če vinje š fic spremic s stăc la intja amja, la intja alu Bijatu alu Omuluj." 37 Isusu tuată zuvă ānvăca ān Hram, š sara pljika š provodja nuaptja p djal Masline. 38 A tot narodu s skula dănzorja š pljika ān Hram s puje urjake la Isusu.

22 S približa Prazniku d mălaj frzdă germă. Āsta praznik s kima š Pasha. 2 Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije kăta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskă p muartje, ali lja fost frikă d lumje s nusă bunjaskă. 3 Ān vrijamaja Sotona auntrat ān Juda lăskariot karje je unu dăń jeđ duavăsprijače apostolurj. 4 Jel aplikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovidnikurje alu străzăj d Hram kum s lja ažutje s apuče p Isusu. 5 Jej s raduja š ja obećit k ji dă banj. 6 Juda apristanit. Aša jel kăta bună vrijamja s lji dja p Isusu kănd lumje nusă fije upruapje. 7 Avinjut zuva s āncapje Prazniku d mălaj frzdă germă, kănd s žrtvujaštje vuaje d vičeră alu Pasha. 8 Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: "Fudic š pripremic vičera alu Pasha s mănkăm una." 9 Učenikurje antribat p Isusu: "Undje vrjaj s mănkăm?" 10 Lji zăče aša: "Čim untrăc ān trg Jeruzalem, osă vu sretnjaskă unu om karje aduče apă ān bukal. Fudic dăpă jel ān kašă karje untră 11 š zăče alu domaćinului: 'Učitelju āntrijabă ān karje sobă putatje s mălańče vičera alu Pasha ku učenikurje aluj.' 12 Jel osă vu ratje marje sobă p kat, karje spremiňt. Ačija pripremic vičera." 13 Petar š Ivan sa dus ān trg š jeđ angăsat tot kum Isusu lja zăs š ačija apriprimit vičera alu Pasha. 14 Kănd avinjut vrijamja d vičeră alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku apostoli. 15 Jel azăs: "Amčeznit ku tot sufijetu s mălańku voj asta vičera alu Pasha majdată d muka amja. 16 Vu zăk k nu maj mălańk vičera alu Pasha pănd nu vinja zuva s s mălańče ān cara alu Dimizov." 17 Atunča alat paru ku vinu, azahvaljiti alu Dimizov š zăče: "Lăc š podjelic vinu āntră voj. 18 Vu zăk d akuša nu maj bjav vin pănd nu vinje cara alu Dimizovuluj." 19 Atunča alat mălańu š zahvaljiti alu Dimizov, la frănt š la dat alu učenikulor, š azăs: "Asta je tjela amja karje s predajaštje d voj. Mănkac asta mije d spomen." 20 Dăpă vičeră, aša alat š paru ku vinu š azăs: "Asta je săñđilje alu mjoj karje s varsă kašă žrtva d voj. Ku săñđilje alu mjoj Dimizov fače novi savez ku narodu aluj. 21 Pănglă tot jakă, izdajniku alu mjoj šadje ku minje la astal. 22 Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev alu āla karje izdajaštje p minje!" 23 Učenikurje āncapje āntră jej s āntrijabă činje dăń jej putja s fakă aša rov. 24 Učenikurje ančiput s s prepirjaskă d aja činje dăń jej arfi maj marje. 25 Isusu azăs: "Carulje alu pămăntusta vladjaštje p narodu alor š provodjaštje vlastu p jej. Š ālja carurj vrja s lji faljaskă

narodu k je maj bunj. 26 Ali voj nu fićec kašă jej! Naprotiv, maj marje āntră voj s fije kašă āla maj mik, a vođa kašă argatu. 27 Mi zăcęc, činje je maj marje, āla karje šadje la astal ili āla karje I služaštje? Āla la astal, dăń? Ali nu āntră voj, k, jakă, jo sānt āntră voj kašă argatu. 28 Voj afost pănglă minje ān kušnjilje alji mijalje. 29 Vu dăuv s vladic ān cara alu Dimizov, kašă Tatimjov ān čerj če ma dat mije. 30 Voj osă mănkăc š osă bijec la astalu mjoy ān cara amja. Osă šidjec p priestolje š osă vladic p duavăsprijače sāmăncje alu Izrael." 31 Isusu azăs: "Šimune, Šimune, Sotona ačirut s puată s iskušaskă vjera avuastră kašă omu karje prosijaštje gruvu. 32 Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskă. Aša, kănd t torč mije, učvrstjaštje vjera alu alc učenikurje!" 33 Petar azăs: "Domnulje, jo sānt spremiňt s pljek ku tinje ān tamnică š ān muartje!" 34 Isusu azăs: "C zăk, Petre, majdată če kukošu măńje diminjacă kăntă, d trje vorj osă t odriknještj k uopće m kunoštj." 35 Isusu lji āntrijabă: "Kănd p voj atrimjes p drum frzdă banj, frzdă tašnă š sandalje, dali vuavă čiva afaljiti?" Jeđ odgovorit: "Na faljiti." 36 Isusu azăs: "Ali akuša, činje arje banj, săla dukă! Tašna isto! Činje narje mač, s vindă cualjilje š s kumpră d jel. 37 Kvu zăk, mora s ispunjaskă aja če d minje skrije ān Svântă pismă: 'L smatrja k je zločinac.' Tot če prorokurje askris d minje uskoro osă s ispunjaskă." 38 Jeđ azăs: "Domnulje, avjem ačija doj mačurj!" Isusu azăs: "Dăstul je! Nu maj rubic d aja." 39 Atunča Isusu sa dus dăń trg š aplikat, kašă obično, p Maslinskă goră. Učenikurje sa dus dăpă jel. 40 Kănd ažuns, lji zăče: "Rugăcăvă s nu kidjec ān kušnje!" 41 Sa udaljiti dăla jeđ otriplike kăt putatje buluvanu s s arunče. A kleknit š sa rugat: 42 "Tato, akă tu vrjaj, uklonjaštje asta dăla minje s nu bjav dăń parusta d patjal! Ipak, s fije kum vrjaj tu, a nu kum vrjauv jo." 43 Š atunča ji sa pokazăt andelu š la fukut maj capăń. 44 Tot če maj tarije sa rugat, ān marje munkă, a znoju ji postanjaštje kašă kaplja dăń sândje ča kăzut p pămănt. 45 Kănd azavrăt ku rugala sa skulat, sa tors la učenikurj š lja găsăt kum s kulkă, iscrpic d žalost. 46 Isusu lji āntrijabă: "Dăče vu kulkă? Skulăc š rugăcăvă s nu kidjec ān kušnje!" 47 Pănd Isusu arubit, sa pojavit mult lumje, karje lja dus Juda, unu dăń jeđ duavăsprijače apostolurj. S približa la Isusu š la pozdravit ku poljubacu ān falkă. 48 Isusu aluj azăs: "Juda, dali ku poljubacu izdaještj p minje, p Bijatu alu Omuluj?" 49 Kănd učenikurje avizut če s spremjaštje, jej azăs: "Domnulje, s lji napadnim ku mačurje?" 50 Š unu dăń jeđ aluvit p argatu alu marje popăj š ja tijat dirjapta urjajke. 51 Ali Isusu azăs: "Lji dopustic! Nu vu odupiric više!" A dirit alu argatuluj urjajka š la iscjetlit. 52 Atunča azăs alu lumjej karje avinjut s la puče, alu glavni popilor, străzari alu

hramuluj š vođilje alu židovilor: "Aspljikat p minje ku mačurlje š ku toljagurje ka p pobunjenik! 53 Dăče nu mas pukat šn Hram? Tuatā zuva irjam šanklo ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vrijamja kănd vladjaštje săla alu nuaptjej." 54 P Isusu la apukat čuvari š la dus šn kasă alu marje popăj. A Petar lji pratja. 55 Ăn mižokuluj d bătutură străžari aprins fok š jej karje irja aiča sa ānkłazt pänglă ja. Petar ašăzut ku jej. 56 Njeka argata s ujtă kum jel šadje pänglă fok, I sljedjaštje š zăče: "Šn asta irja ku omusta karje pukat!" 57 A Petar sa odriknit: "Pa jo nič k l kunoskă, mujarjo!" 58 Nješta maj ānklo, njeko altu la vizut š azăs: "Š tu ješt unu dăñ jej!" Petar aodgovorit: "Nu sănt, omulje!" 59 Dăpă otrprilike unu sat, njeko altu tvrdja: "Āsta om zaista irja ku jel k jel je d regija Galileja, kašă š Isusu p karje la pukat!" 60 Petar azăs: "Nu štiv d čaja rubještj, omulje!" Ăn trenula, pănd još arubit, akăntat kukošu. 61 Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje š s ujtă p Petar, a Petar sa dat d gănd kum ja zăs Isusu: "Ān diminjacă, majdată če kukošu kăntă, d trje vorj osă t odriknješti k uopće m kunošti." 62 Aišăt Petar dăñ bătutură š aplâns amară. 63 Čuvari ančiput s s ljade d Isusu š s l bată. 64 Jej ja ānviljet vojki š ja zăs: "Tu ješt proroku. Spunjie činje ta butut!" 65 L vridja još maj mult ku altje vorbje urătje. 66 Kănd sa spart zuva, sa strâns Vječa amarje alu Židovilor. Aja afost vodilje alji bătărnj karje afost glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvari adus p Isusu la jej 67 š ja zăs: "Spunjie nuavă dali tu ješt Kristu." Isusu zăče: "Akă vu zăk k sănt, nusă mi kridjec, 68 akă vu āntrijeb nješta, osă nu mi zăčec. 69 Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, āndată osă šag p lok d čast š d moć pänglă Dimizov." 70 Kănd auzăt aja, toc jej astringat: "Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovuluj?" Lja zăs: "Aša je kum voj aja zăčec." 71 P aja jej azăs: "Če maj fičem ku još dokazur? Aja sângur noj auzăt dăñ gura aluj!"

23 Atunča tuatā Vječa amarje sa skulat š jej adus p Isusu la Pilat karje je upravitelju alu rimuluj. 2 Ačija jeg ančiput s l optužaskă: "Noj apukat p omusta kum vrja s strije p lumja anuastră. Rubjaštje nuavă s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru." 3 Pilat antribat p Isusu: "Ješt tu caru alu Židovilor?" Isusu azăs: "Aša je kum tu aja zăc." 4 Pilat atunča zăče alu glavni popilor š alu naroduluj: "Jo nam găsăt k omusta na fukut nimika rov." 5 Ali jeg āncapje još maj mult s navaljaskă: "Jel ānvacă p lumja ān tot pământu alu nostru š lji navadjaštje p pobună! Ančiput ān Galileja š avinjut tot pânlă aiča ān Jeruzalem!" 6 Kănd Pilat auzăt aja, antribat: "Pa dali je jel d regija Galileja?" 7 Kănd jeg azăs: "Da", Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladjaštje p Galileja. Herod baš atunča

sa găsăt šn Jeruzalem. 8 Kănd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzăt. D multă vrijamje Herod avrut s l vjadă d aja če s nadja k pänglă jel osă fakă čudă. 9 Jel antribat p Isusu pitanje dăpă pitanje, ali Isusu p ničunu pitanje na odgovorit. 10 Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije astat ačija š ku nikližala la optužăt. 11 Herod š vuastja aluj s liga d Isusu š rădja d jel. L ānbrakă ān cualje d carurj š l trimijatje āndrăt la Pilat. 12 Herod š Pilat, karje irja dušmanj, ān zuvaja apostanit ortač. 13 Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vođilje alu židovilor š p lumja 14 š lja azăs: "Mas dus p omusta p optužbăk adrikat pobună āntră lumja. Lam ispitujit pänglă voj, ali nam vizut divina d karje las optužăt. 15 Nič Herod na găsăt divina aluj š aša la trimijes āndrăt la noj. Āsta om na fukut nimika s zaslužaskă kaznă d muartje. 16 Atunča osă lji zăk s l bată ku biču, š atunča l las." 18 Ali toc ān unuglas astringat: "P jel umuară, a lasinje p Baraba!" 19 Baraba irja ān kisuarje daja če irja umješăt ān pobună ān Jeruzalem š daja ča murăt. 20 Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobođaskă p Isusu. 21 Ali jeg astat s stridje: "Razapnjaštălăj! Razapnjaštălăj!" 22 Pilat sa obratit d trje vorj: "Ali d karje rov afukut? Nam utvrđit k afukut nimika če zaradjaštje kaznă d muartje. Zăk s l bată ku biču, š atunča l las." 23 Ali, jeg š maj dăpartje astringat š akătat s l razapnjaskă. Jej napokon adobidit aja če jeg avrut. 24 Pilat aodlučit s fakă p voja alor. 25 Oslobođit p āla karje afost ān kisuarje dăñ pobună š daja ča murăt, k jel irja omu p karje avrut Pilat s l oslobođaskă. A p Isusu la predajit la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut. 26 Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pănd jeg pljika, apukat p njeki om dăñ Cirena karje s kima Šimun karje sa tors d sat š ja pus p umirje kruča s la dukă dăpă Isusu. 27 Dăpă Isusu aplikat multă lumje š multă mujer karje aplâns š tuguja. 28 Ali Isusu s okrinjaštje kătri jeg š lja zăs: "Mujeri d Jeruzalem, nu plăndec d minje, njego d voj š d kupi alji voştri. 29 K vinje zălijile kănd osă s rubjaskă: 'Blago alu mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, š alu amižduavje tjepturj karje na supt!' 30 Ān aja vrijamje lumja osă zăkă alu planinălor: 'Kădijec p noj' š alu djalulor: 'Āviljicăne!' 31 Akă ān fok arđe ljemnu vjardje, kăt osă argă još ljemnu auskat?" 32 A vuastja aduče š p doj kriminalcurj s lji razapnjaskă ku Isusu. 33 Kănd avinjut la lok karje s kjamă Lubanja, la razapnjut, a š ku jel š p doj kriminalcurj, p unu p dirjaptă alu Isusuluj, a p altu p stăngă. 34 Isusu sa rugat: "Tato, oprostjaštăle k nu štije če fače!" Vuastja atunča arunkat kockă š aša podjeljaštje cualjile alu Isusuluj āntră jeg. 35 Lumja astat s toc s ujta, pănd poglavari alor sa liggat d Isusu š lja zăs: "P alci jel aspasăt. Akuša s spasaskă sângur p jel

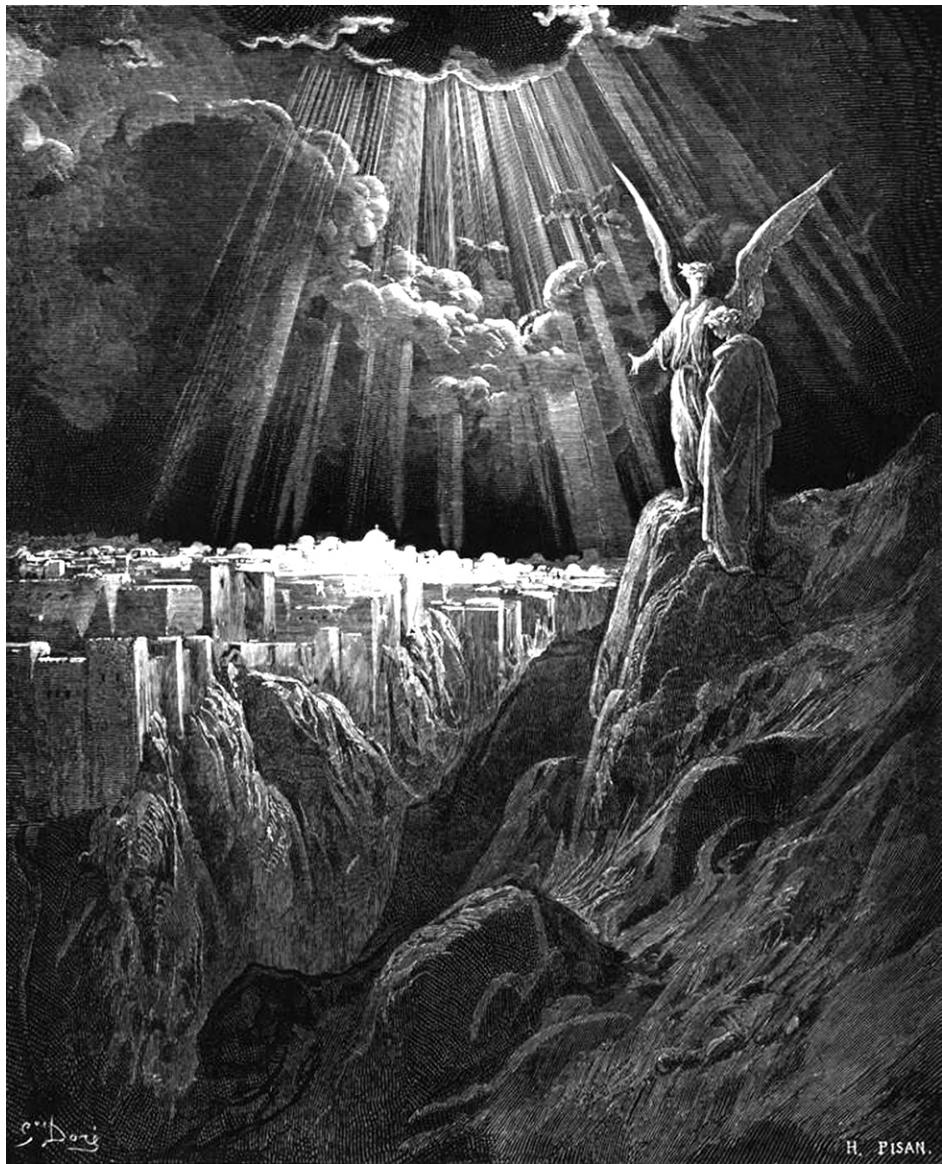
akă je stvarno Kristu, izabraniku alu Dimizovuluj!" 36 Sa străbat š vuastja d jel. Avinjut la jel š ji nudja akru vin. 37 Jej azás alu Isusuluj: "Spasaštje p tinje akă ješt caru alu Židovilor!" 38 Dăpă jel astat natpisu: "ĀSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR." 39 Unu dăn kriminalcurj karje visja p kruče I uvridja ku vorbilje: "Tu ješt Kristu, dăna? Spasaštje atunča š p tinje š p noj!" 40 Ali altu kriminalc la ukurit: "Dali nu c frikă d Dimizov? Trpejšt ista kazna kašă jel. 41 Ali p pravdă je noj s trpim k noj zasluzăm kaznă d djela alu nostru. Ali omusta na fukut numik rov." 42 Azás atunča: "Isusulje, kănd ānčipja s vladješt ka caru, smilužatiſte p minje." 43 Isusu ja zăs: "Istină c zăk: astăz osă fi ān raj ku minje." 44 Kănd afost njeđe duavasprjače satje, suarilje aprestanit s saskajka š nuaptja prekrijit tot pământu pănlă trje satje posljepodne. 45 Lumina alu suarilje anistanit, š dăturdată firjanga alu Hramuluj sa rupt p mižlok. 46 Atunča Isusu āntarje strigă: "Tato, predajesk suflietu alu mijov ān mănilje alji tjalje!" Čim azás aja, aslubuzăt suflietu. 47 Kănd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost, ančiput s slavjaskă p Dimizov š zăča: "Omusta sigurno irja pravedan!" 48 Maj ānklo, lumja karje afost acija š avizut če sa dogodit sa razilazăt š s bătja ān tjept d marje žalost. 49 A toc karje aštijut p Isusu š mujerilje karje avinjut dăpă jel dăn Galileja astat maj dăpartje š s ujta la tot če sa dogodit. 50 Š jakă njeki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu ān Judeja, aplifikat la Pilat š akătat s ji dja tjela alu Isusuluj. 51 Jel afost članu d Vječa amarje alu Židovilor, ali nu sa slažăt ku jej daja ča pukat š osudit p Isusu p muartje. 52 Jel afost bun š pravedan om karje štipta cara alu Dimizov. 53 Š Josip askinit tjela alu Isusuluj dăpă kruče, š l umotjaštje ān skumpă albă plahtă š l punje ān gruapă isklesătă ān stijenă, ān karje još nimilja nuje āngrupat. 54 Suarilje kădja, š sămbătă samo če na vinjut. 55 Mujerilje karje avinjut ku Isusu dăn Galileja, aplifikat dăpă Josip š avizut undje gruapa š ča fukut ku tjela alu Isusuluj. 56 Atunča sa tors akasă s pripremjaskă jarbilje š ulje karje miruasă d tjela. Sămbătă sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24 Dănzorja ān duminkă mujeri aplifikat la gruapă ku jarbilje š ku unturilje karje miruasă če lja pripremit. 2 Kănd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje āvilja ulazu la gruapă runkat ān partje. 3 Aunrat ānontru, ali na găsăt tjela alu Domnuluj Isusuluj. 4 Pănd jalje aša astat zbunjite părtruv aja če sa dogodit, dăturdată pănglă jel sa pojavit doj omurj ān cualje karje bliſtaſtje. 5 Mujerilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kătri pământ. Doj omurj lja tribat: "Dăče kătăc p viuv āntră morc? 6 Nuje aici. Auskrăsnit! Dali nu vu găndic če vam zăs još ān Galileja: 7 'Jo, Bijatu alu Omuluj,

mora s fiuv predajit ān mănj alu grešnikulor š jej p minje osă m razapnjaskă, ali jo aldă trje zălje osă m skol dăla morc." 8 Jalje sa dat d gănd k Isusu aja azás. 9 Š sa tors dăla gruapă s javjaskă alu unsprjače apostolurj š alu toc alcilor. 10 Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama alu Jakov, š još njekje mujerj. Arubit tot alu apostolilor če sa dogodit, 11 ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj aizmislit. Š nu lja krizut alu mujerilor. 12 Ipak, Petar dă fuga părlă gruapă. Kănd ažuns, s ujta ānontru ali na vizut nimika osim skumpă albă plahtă ān karje irja Isusu. Aplifikat dăla gruapă š s āntriba če sa dogodit. 13 Ān zuvaja doj učenikurj alu Isusuluj pljakač ān sat Emaus, dăpartje d Jeruzalem njeđe unsprjače kilomjatrje. 14 P drum arubit d tot ča fost. 15 Pănd jej aša arubit š raspravlja āntră jej, avinjut Isusu š pljakač ku jej. 16 Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskă. 17 Isusu lja antribat: "D čaja aja raspravlјic pănd putujic?" Jej astat pljinj d tugă. 18 Unu dăn jej, karje s kjamă Kleofa, ja odgovorit: "Tu ješt jedini om karje avinjut d praznik ān Jeruzalem karje nu řtijo ča fost ān zuviljaſtja." 19 Isusu āntrijabă: "Če afost?" Azás: "Pa aja ča fost ku Isusu dăn Nazaret. Jel irja proroku š tuată lumja aputut s vjadă ku vorbilje š ku djeta aluj k la trimjes Dimizov. 20 Pănglă aja glavni popurlje š alii noštri altie članurile alu vječe Amarje la predajit s fije osudit p muartje š la dat s l razapnjaskă. 21 A noj njam nadit k jel āla karje osă spasaskă p narodu alu Izrael dăla dušmanu aluj, već atrikut trje zălje d kănd je mort. 22 Ali aja nuje tot k š njekje mujeri karje I pratja ku toc noj, nja zbungit p noj: čim asvanit zuva jalje aplifikat la gruapă, 23 ali ačija na găsăt tjela aluj. Avinjut š azás k lji sa pokazăt andelurje š lja zăs k Isusu viuv. 24 Njeki dăn noj adat fuga la gruapă š angăsăt k je gruapa guală baš kum azás mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viuv." 25 P aja Isusu lja zăs: "O kum iſtjec nerazumni! Dăče vuavă grjev s kridjec ān aja ča zăs prorokurje? 26 Dali nu tribja Kristu s trpjaskă tot majdată njego če s ānčapje s vladjaskă p toc?" 27 Aša Isusu lja objasnit tot če Mojsije š toc prorokurje azás ān Svântă pismă d jel. 28 Kănd avinjut upruapje d sat undje pljakač, Isusu sa fukut k vrja s pljače maj dăpartje. 29 Ali jej la nagovorit: "Rămăj ku noj! Već je sara. Vinje nuaptja!" Aša aunrat ān kasă s rămăje ku jej. 30 Pănd afost ku jej la astal, Isusu alat mălaju, zahvaljiti alu Dimizovuluj, la frănt š la dat alor. 31 Atunča alor sa diškis vojki š jej la kunuskut. Ali jel la vojki alor anistanit. 32 A jej azás unu alu altuluj: "Kum nja fost pljinje inimilje kănd p drum rubja ku noj š nji objasnja Svânta pisma!" 33 Sa skulat š sa tors ān Jeruzalem. Aplifikat la lok undje sa străns unsprjače apostolurj š p alcă sljedbenikurj alu Isusuluj. 34 Jej zăče: "Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazăt alu

Šimunuluj!" 35 Atunča š aštja alji doj rubja če sa dogodit p
drum š kum akunuskut p Isusu pānd jel afrānt mǎlaju. 36
Pānd jej doj rubja, Isusu dāturdatā astat āntrā jej toc. Lji
zăče: "Mir vuavā!" 37 Ali lja afost frikā daja če gǎndit k vjadje
mǎroj. 38 Š Isusu lji zăče: "Dǎče vu frikā? Dǎče ān voj s fače
sumnje ān inimǎ?" 39 Atunča lja arātat mǎnjilje š pičuarilje š
azás: "Ujtacavā la rǎnj! Jo sǎnt aja! Punjec mǎnilje p minje š
osǎ vidjec! Mǎroji narje karnje š vuasǎ kašǎ če lji am jo!"
41 A jej d radost na putut s krjadǎ alu vojki alor, njego sa
mirat. Jel āntrijabă: "Avjec čiva d mǎnkat?" 42 Ja dat krod d
pjaštje pržat, 43 a jel l ja š mǎlǎnk pǎnglǎ jej. 44 Atunča
zăče: "Asta če sa dogodit upravo aja če vam zǎs k osǎ
dogodjaskā. Pānd majdataf amfost ku voj, vam zǎs: atribut s
s ispunjaskā tot če skrije d minje ān zakonu alu Mojsije,
ān knjige d prorokurj š ān Psalmi." 45 Atunča lja žutat s
razumjaskā čije skris ān Svǎntǎ pismǎ. 46 Kānd azavršat jel
azás: "Kašǎ kum vidjec, aša skrije ān Svǎntǎ pismǎ k jo,
Kristu, trjebje s trpjesk š s mor š aldǎ trje zǎlje s m skol
dǎla morc 47 š ku autoritetu alu mijov s rubjaskā alu tuatǎ
lumja k triebje s s okrinjaskā dǎla grešalǎ š Dimizov osǎ lji
oprostjaskā grešala. Osǎ ānčipjec ān Jeruzalem 48 s zǎčec
alu alcilor aja če voj auzat š avizut dǎla minje. 49 A jo osǎ
vu trimjet p Suflietu alu Svǎntuluj, p karje Tatimjov ān čerj
aobečit k vuavā osǎ vije. Rǎminjec ān trg Jeruzalem pānd
Dimizov nu trimjatje p voj sǎla d sus!" 50 Isusu atunča askos
p učenikurlje aluj d trg Jeruzalem pānla lok upruapje d sat
Betanija. Ānklo adrikat mǎnilje š sa rugat s lji blagoslovjaskā
Dimizov. 51 Pānd lja blagoslovit, Isusu afost drikat p čerj tot
pānd nu lja nistanit dǎn vojk. 52 Učenikurlje sa poklonit la
Isusu, a atunča jej sa tors ku marje radost ān Jeruzalem. 53
Atunča irja stalno ān Hram š slavja p Dimizov.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Ghidul Cititorului

Ludari at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, “*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*” Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, “*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*” So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, “*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*” 2 Timothy 2:15. “*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*” 2 Peter 1:4-8.

Glosar

Ludari at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glosar +

AionianBible.org/Bibles/Romanian---Ludari-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25

1 Peter 4:11

1 Peter 5:11

2 Peter 3:18

1 John 2:17

2 John 1:2

Jude 1:13

Jude 1:25

Revelation 1:6

Revelation 1:18

Revelation 4:9

Revelation 4:10

Revelation 5:13

Revelation 7:12

Revelation 10:6

Revelation 11:15

Revelation 14:11

Revelation 15:7

Revelation 19:3

Revelation 20:10

Revelation 22:5

aīdios

Romans 1:20
Jude 1:6

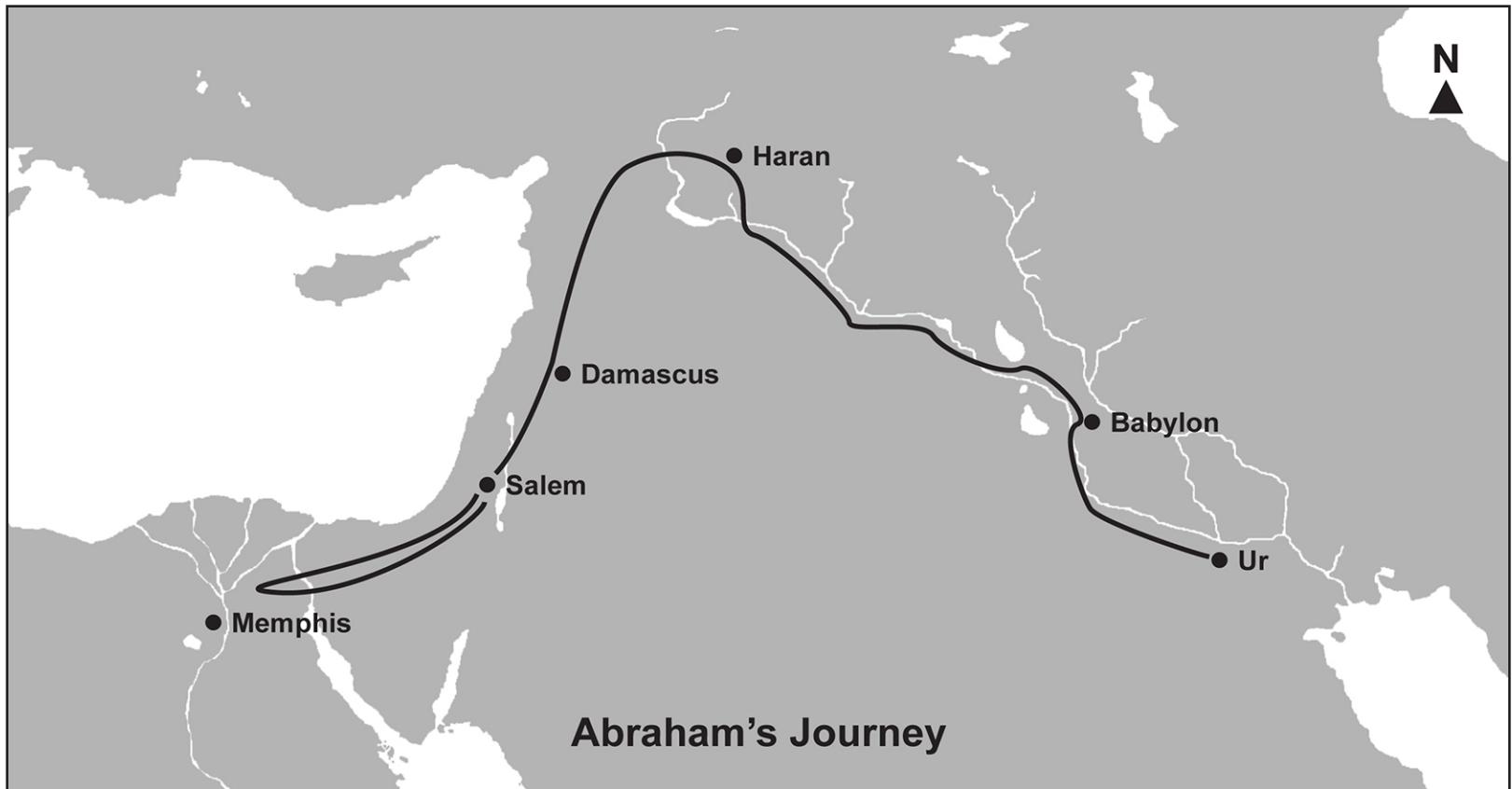
aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

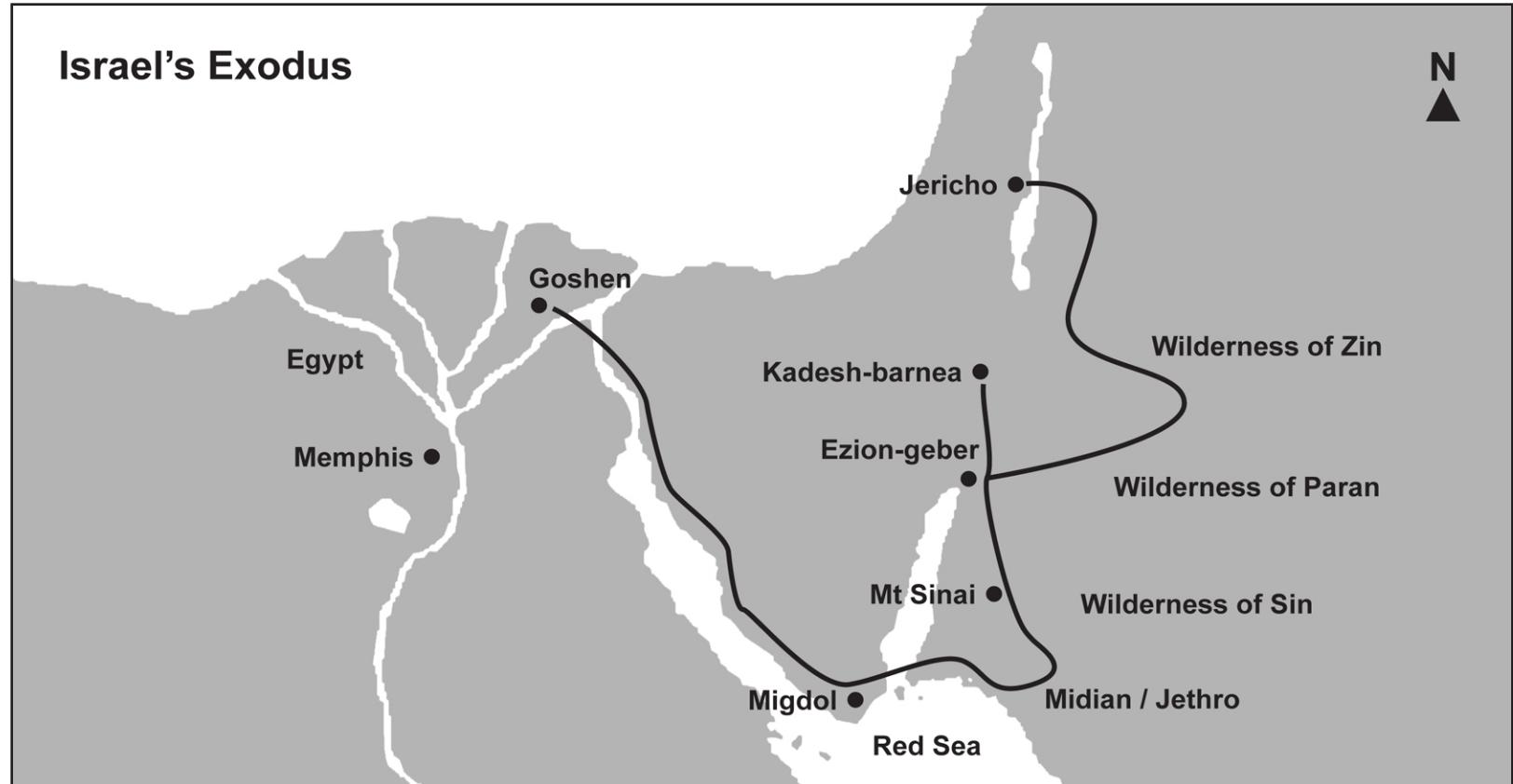
John 10:28	Mark 9:45	Psalms 116:3
John 12:25	Mark 9:47	Psalms 139:8
John 12:50	Luka 12:5	Psalms 141:7
John 17:2	James 3:6	Proverbs 1:12
John 17:3		Proverbs 5:5
Acts 13:46		Proverbs 7:27
Acts 13:48	Matthew 11:23	Proverbs 9:18
Romans 2:7	Matthew 16:18	Proverbs 15:11
Romans 5:21	Luka 10:15	Proverbs 15:24
Romans 6:22	Luka 16:23	Proverbs 23:14
Romans 6:23	Acts 2:27	Proverbs 27:20
Romans 16:25	Acts 2:31	Proverbs 30:16
Romans 16:26	1 Corinthians 15:55	Ecclesiastes 9:10
2 Corinthians 4:17	Revelation 1:18	Song of Solomon 8:6
2 Corinthians 4:18	Revelation 6:8	Isaiah 5:14
2 Corinthians 5:1	Revelation 20:13	Isaiah 7:11
Galatians 6:8	Revelation 20:14	Isaiah 14:9
2 Thessalonians 1:9		Isaiah 14:11
2 Thessalonians 2:16		Isaiah 14:15
1 Timothy 1:16	Revelation 19:20	Isaiah 28:15
1 Timothy 6:12	Revelation 20:10	Isaiah 28:18
1 Timothy 6:16	Revelation 20:14	Isaiah 38:10
2 Timothy 1:9	Revelation 20:15	Isaiah 38:18
2 Timothy 2:10	Revelation 21:8	Isaiah 57:9
Titus 1:2		Ezekiel 31:15
Titus 3:7		Ezekiel 31:16
Philemon 1:15	Genesis 37:35	Ezekiel 31:17
Hebrews 5:9	Genesis 42:38	Ezekiel 32:21
Hebrews 6:2	Genesis 44:29	Ezekiel 32:27
Hebrews 9:12	Genesis 44:31	Hosea 13:14
Hebrews 9:14	Numbers 16:30	Amos 9:2
Hebrews 9:15	Numbers 16:33	Jonah 2:2
Hebrews 13:20	Deuteronomy 32:22	Habakkuk 2:5
1 Peter 5:10	1 Samuel 2:6	
2 Peter 1:11	2 Samuel 22:6	
1 John 1:2	1 Kings 2:6	
1 John 2:25	1 Kings 2:9	
1 John 3:15	Job 7:9	
1 John 5:11	Job 11:8	
1 John 5:13	Job 14:13	
1 John 5:20	Job 17:13	
Jude 1:7	Job 17:16	
Jude 1:21	Job 21:13	
Revelation 14:6	Job 24:19	
	Job 26:6	
eleēsē	Psalms 6:5	
Romans 11:32	Psalms 9:17	
	Psalms 16:10	
Geenna	Psalms 18:5	
Matthew 5:22	Psalms 30:3	
Matthew 5:29	Psalms 31:17	
Matthew 5:30	Psalms 49:14	
Matthew 10:28	Psalms 49:15	
Matthew 18:9	Psalms 55:15	
Matthew 23:15	Psalms 86:13	
Matthew 23:33	Psalms 88:3	
Mark 9:43	Psalms 89:48	

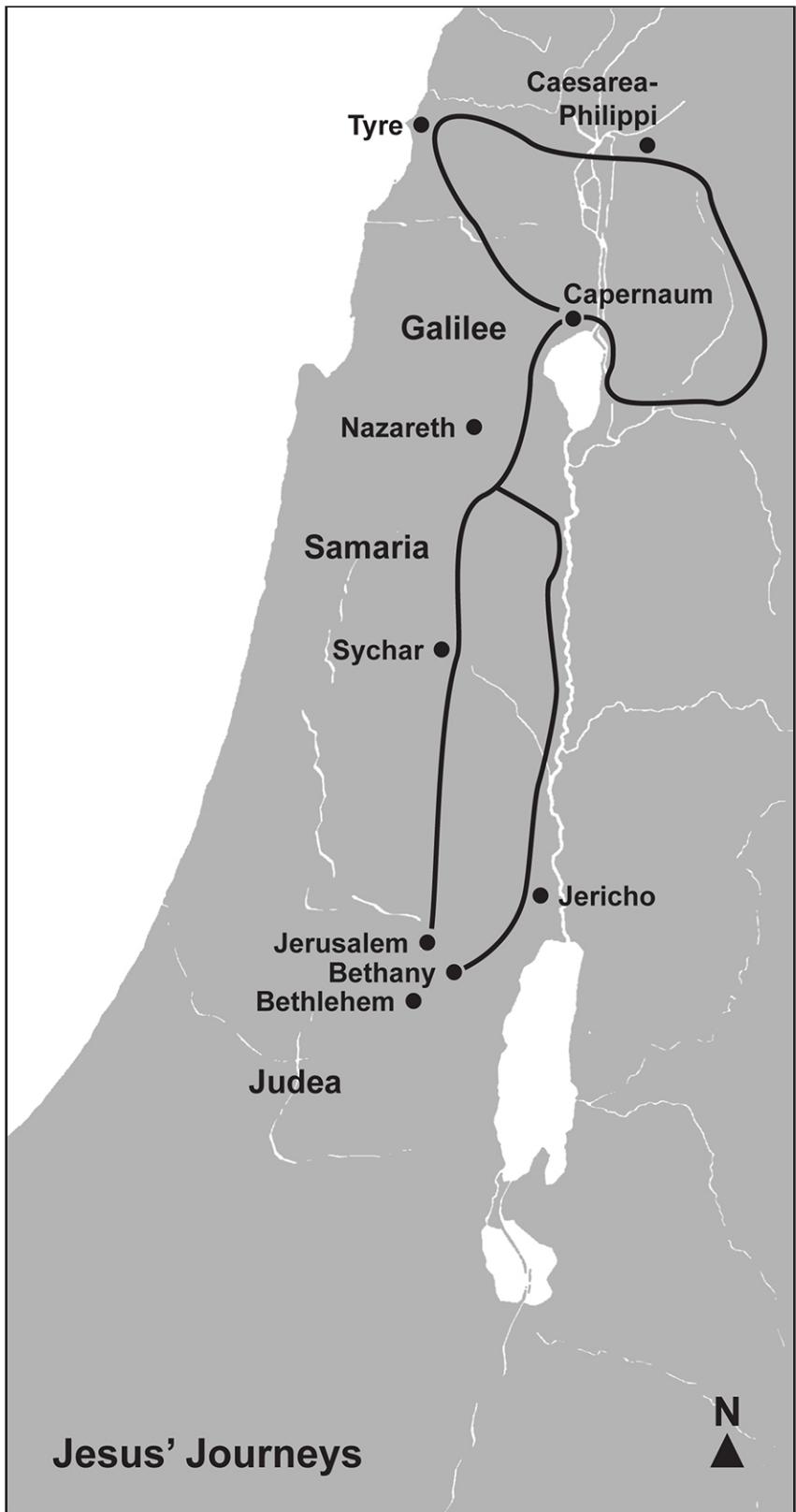
"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"
Hebrews 11:8

Israel's Exodus

N

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"

Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3 Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19 Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼								
Where are we?			Innocence		Fallen			Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age
								New Heavens and Earth
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise			
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			
		Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13 Thalaasa Revelation 19:20 Lake of Fire Revelation 20:2 Abyss		
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			
		First Beast						
		False Prophet						
		Satan						
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7 For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

Destin

Ludari at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament Sheol and New Testament *Hadēs*, 2) Geenna, 3) Tartaroō, 4) Abyssos, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you*," John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19